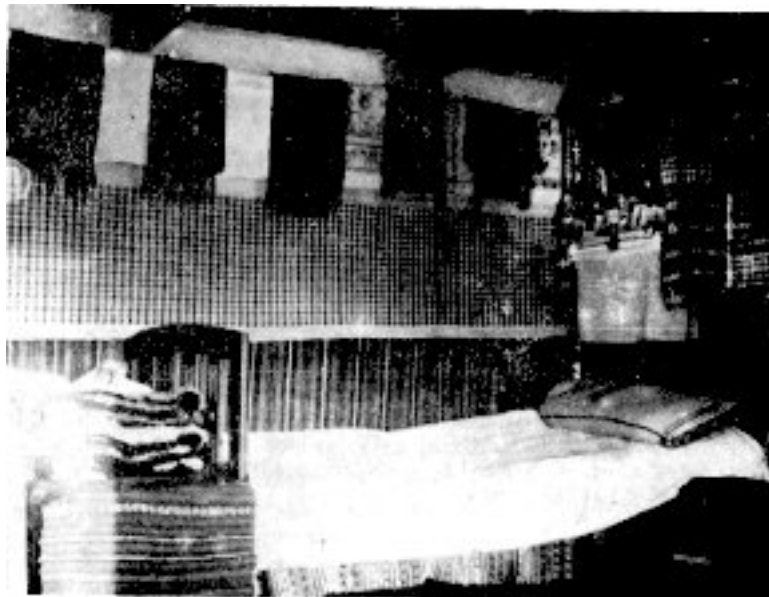

1. A kolozsvári Ellenzék szerkesztősége által szervezett kirándulás résztvevői a vendéglátókkal a Petrás ház előtt. Az I. sor balról 6. Vágó Gáborné csángósan öltözve, 9. Lengyel József, az Ellenzék-nyomda igazgatója; a II. sorban: 1. Appán Gyula iparművész csángó kocsókban és kucsmában, 2. Vágó Gábor szobrászművész, 4. Szentimrei Jenő, az Ellenzék felelős szerkesztője; a III. sorban: 2. Kádár Géza; a IV. sorban: 1. Török Bálint, az EMGE elnöke, 3. Fülöp Géza közgazdász, 4. Szász István, 5. Zágoni István újságírók, 7. ifj. Lengyel, 8. az autóbusz vezetője. Ka, 1933 (repr.)

2. Húsz év múlva, a moldvai csángók viseletét lényegében változatlan formájában láttam viszont. Ka, 1953.

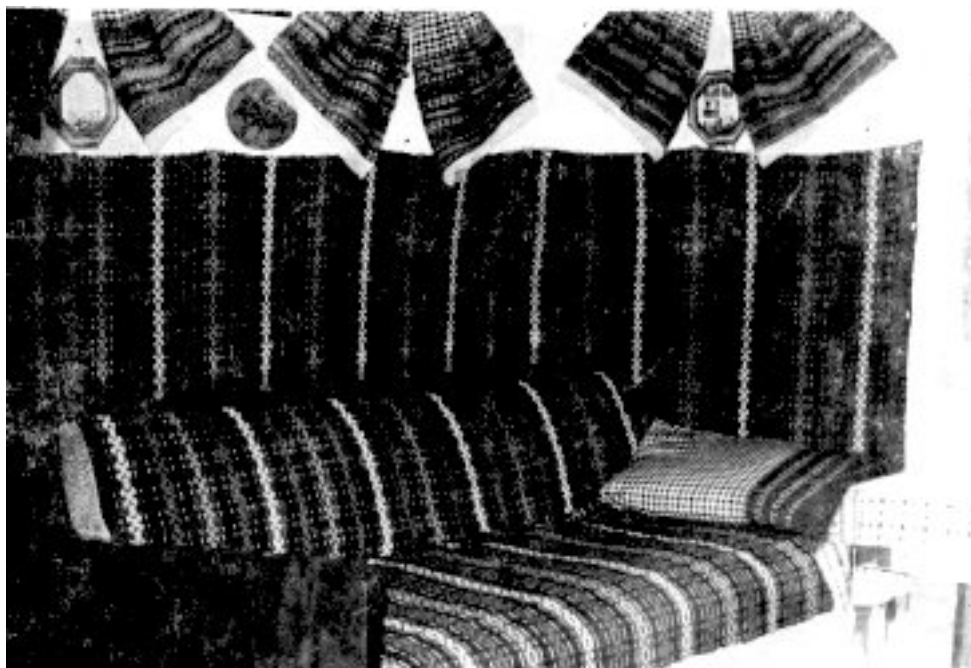
3. Petrás János *nagyházában* Kalagoron 1953-ban is gazdagon megrakott *rúd* fogadott.

4. Tisztaház ablakos sarkában feltornyozott *ronygya, zesztre*, előtte díszes *nagyabroszos* asztal. K1, 1978 (Szabó Tamás felv.)

5. Fialok az idők szövőszékében. K1, 1978 (Szabó Tamás felv.)

6. Fiatal pár klézsei otthona 1978-ban (Szabó Tamás felv.)

7. Háromlábba felállított kenderfejek Nagypatakon 1953-ban (Kotyorka Antal felv.)

8. *Papba rakott* magoskender cséplés előtt. Bf, 1953.

9. Az elterített magoskender cséplése: a. *cséphadaróval*.

9.b. Az elterített magoskender cséplése: járompálcával Bf, 1953 (Nagy Jenő felv.)

10. Csuráj Györgynéék mossák a kenderet a Szeretben. Np, 1960 (Gazda József felv.)

11. *Aszalják* a kertet áztatás után. Bf, 1953 (Dr. Kós Károly felv.)

12. *Kenderrágtatás* és *-tilulás*. Bf, 1953-ban és 1949-ben. a Duma Margit egyedül „rágtatja le a kertet”

12b. Kozsán Györgyné és a szomszéd lány egyidőben rágtatják és tilolják. (Kós felv.)

13. *Léhelés*. Bf, 1953.

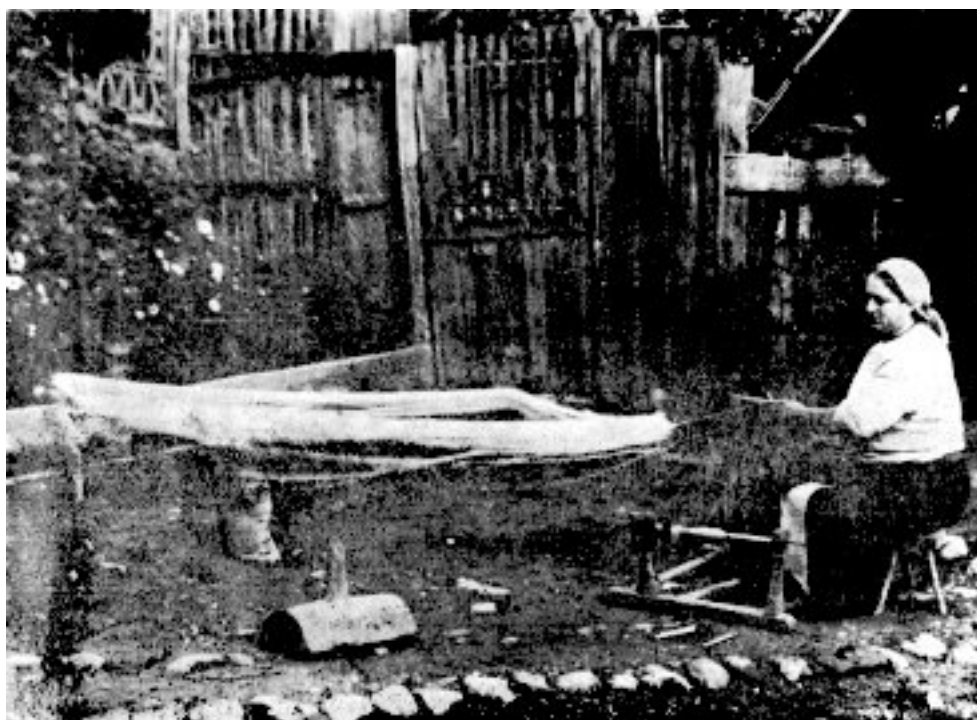
14. Gereblés. Bf, 1953. a. Gerebenbeverés. b. Gereblés két gerebennel

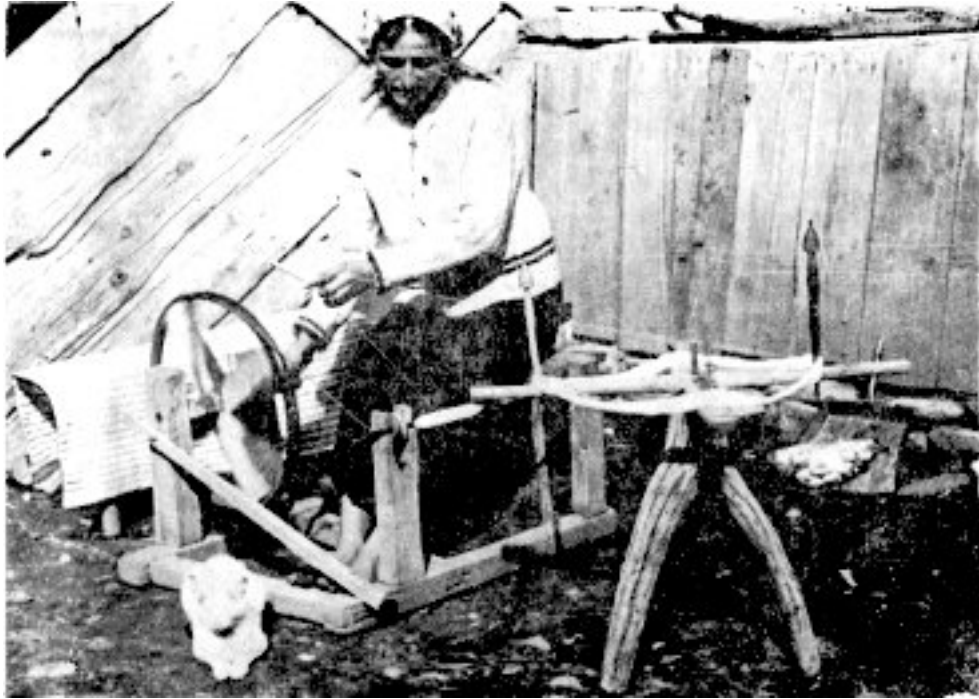
15. Fonás. a. Gereblett szál fonása hosszúguzsalyról. Bf, 1953.

15.b. Gyapjúfonás rövid, *bongosguzsalyról*. Pl, 1949 (Kós felv.)
16. Motollálás *motollálófával*. Pl, 1949 (Kós felv.)

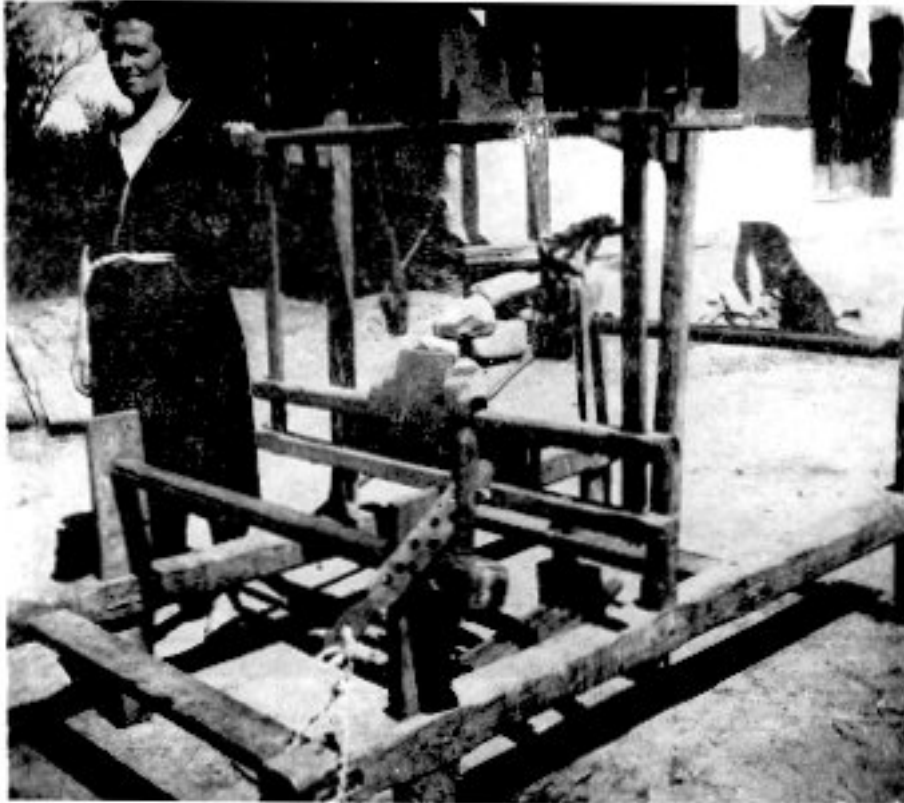
17. Petrás Mária *nagytekerőről* fonalat *csőről*. Bf, 1953 (Nagy Jenő felv.)

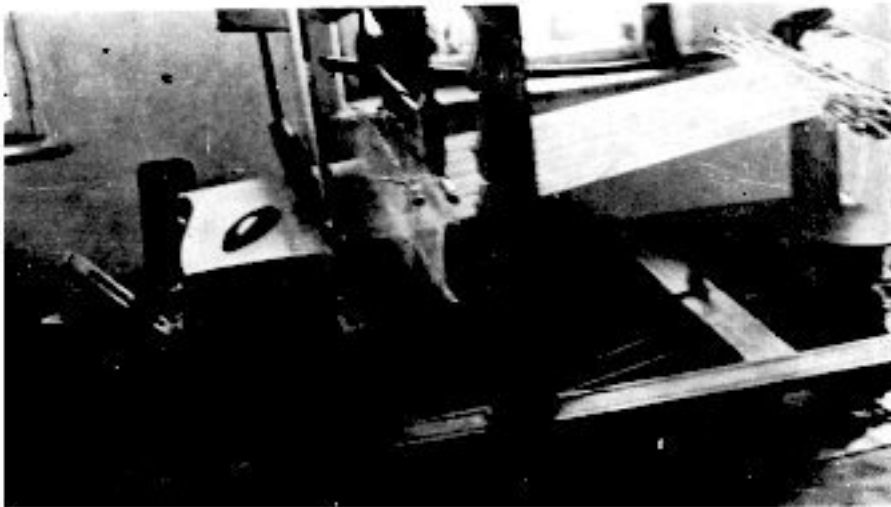
18. Kata Péterné *kicsi vertelkér*ől gyapotot *csőröl*. Bf, 1953 (Nagy Jenő felv.)

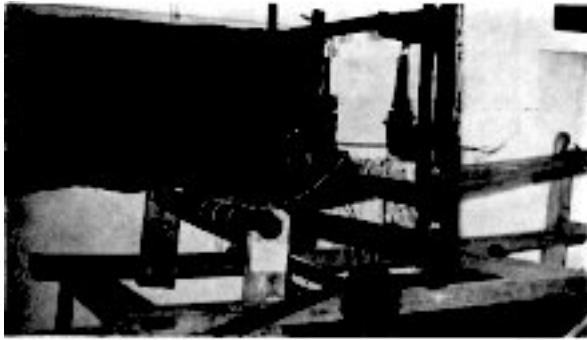
19. Széki hasonmások: a) háromágú fán álló *fonaltekerő*; b. *ladás-csürlő*, 1958-ban.

20. Régi, magyaros-osztováta. O, 1949 (Kós felv.)

21. Hasonmások: a) ugyanaz a Kis-Küküllő mentéről. Kiskend, 1976 (Szabó Gyula felv.)

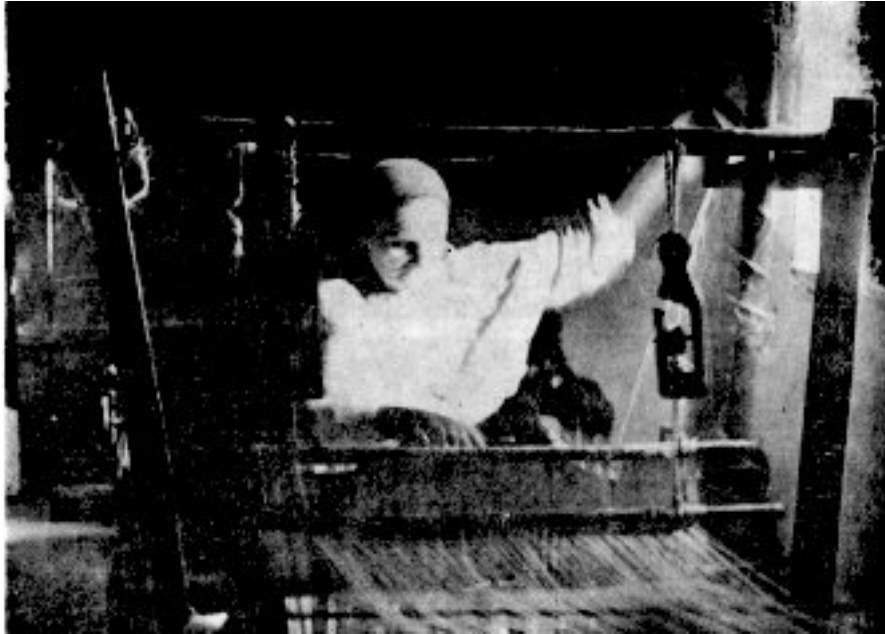
21.b. valamivel fejlettebb formája a nagykászoni múzeumból, 1973.

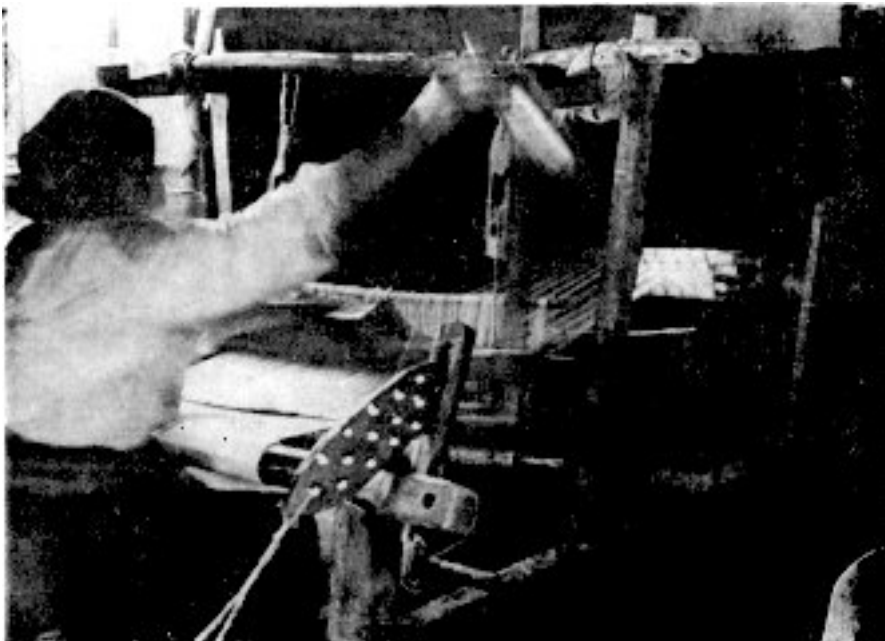
22. Szálak befűzése: a. Antal Magda fogdosás közben. K1, 1978 (Szabó Tamás felv.)

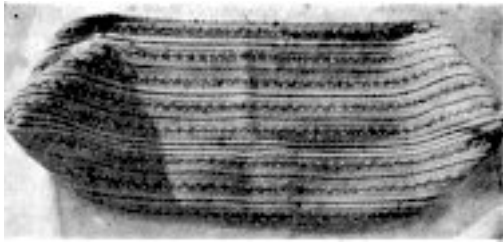
b. Antal Jánosné és leánya „csak egy pászmecskát fog a bordába”. K1, 1978 (Szabó Tamás felv.)

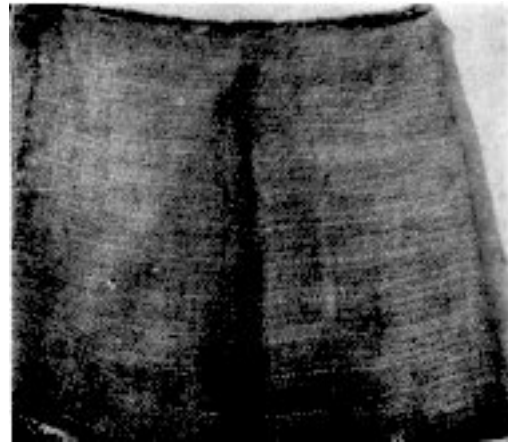

23. a, b. Duma Györgyné kendervásznat sző. Bf. 1953 (Nagy Jenő felv.)

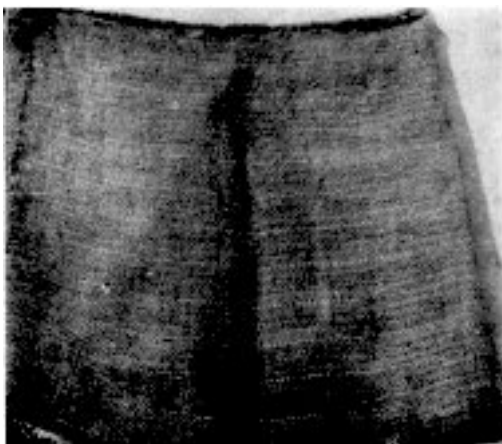

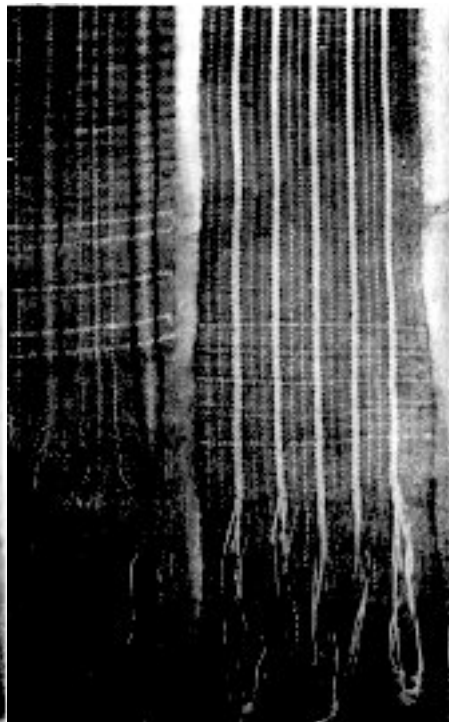
25. *Beleznás-párnafej*. Bf, 1953.

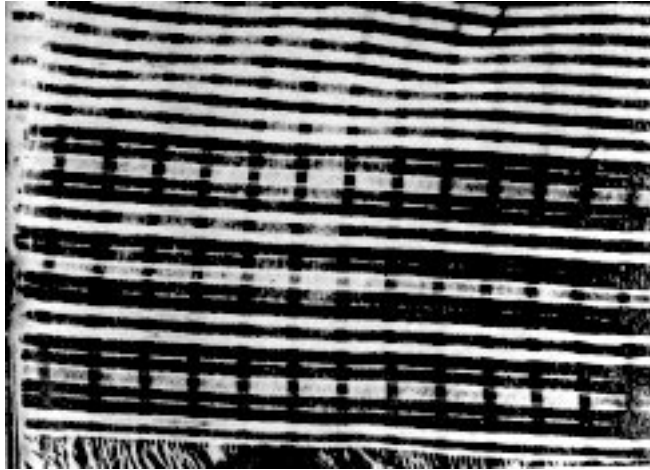
24. *Kettős kendervászon kendezők*. Bf, 1953.

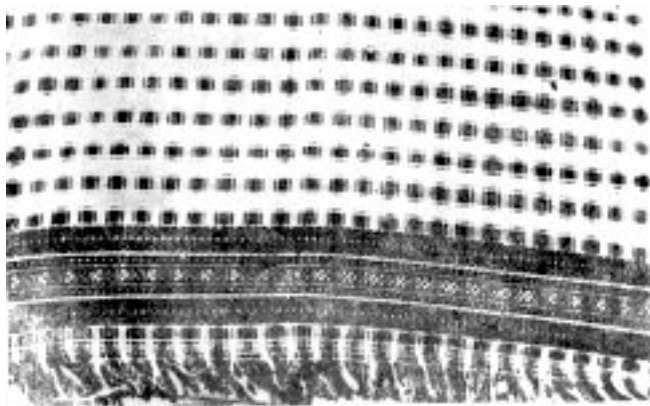
26. *Négyes-gyapjútarisnya*. Ka, 1953.

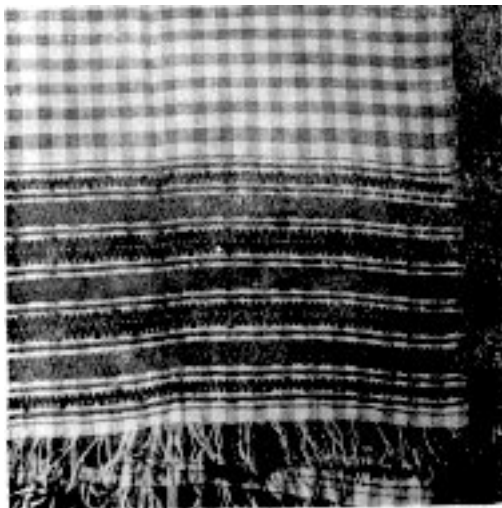
27. *Fenyőágas gyapjú övégek*. Ka, 1953.

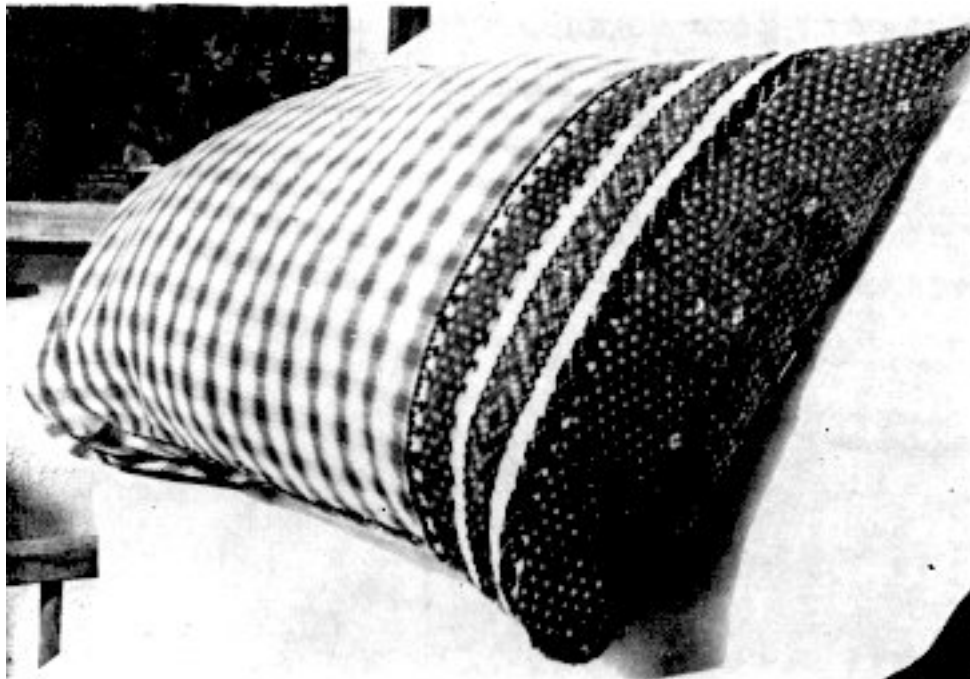
28. *Barackmagos*, nagykockás *innapló-nagyabrosz* vége. Bf, 1953.

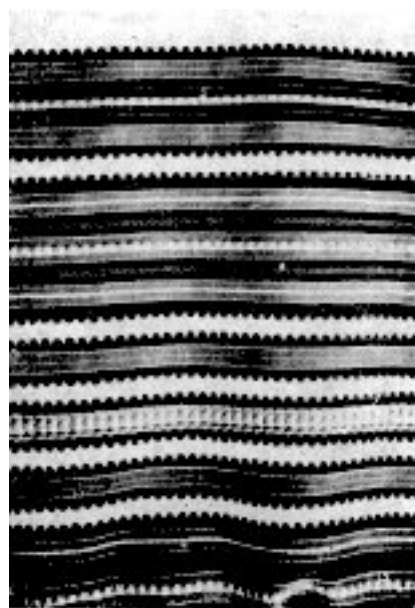
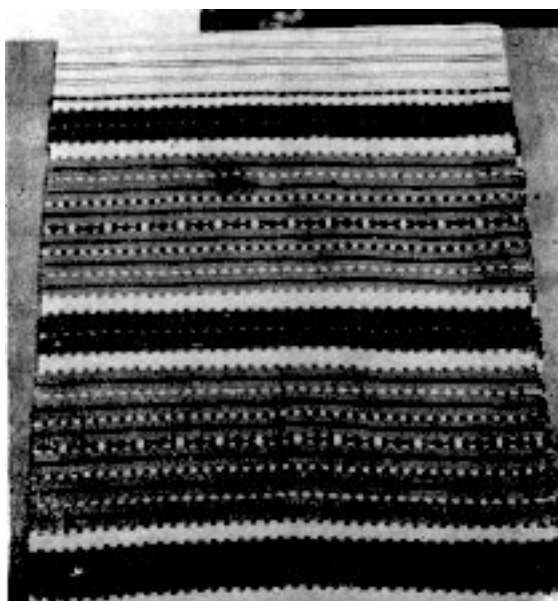
29. *Háromnyüstös* aprókockás *nagyabrosznak* való. Bf, 1953.

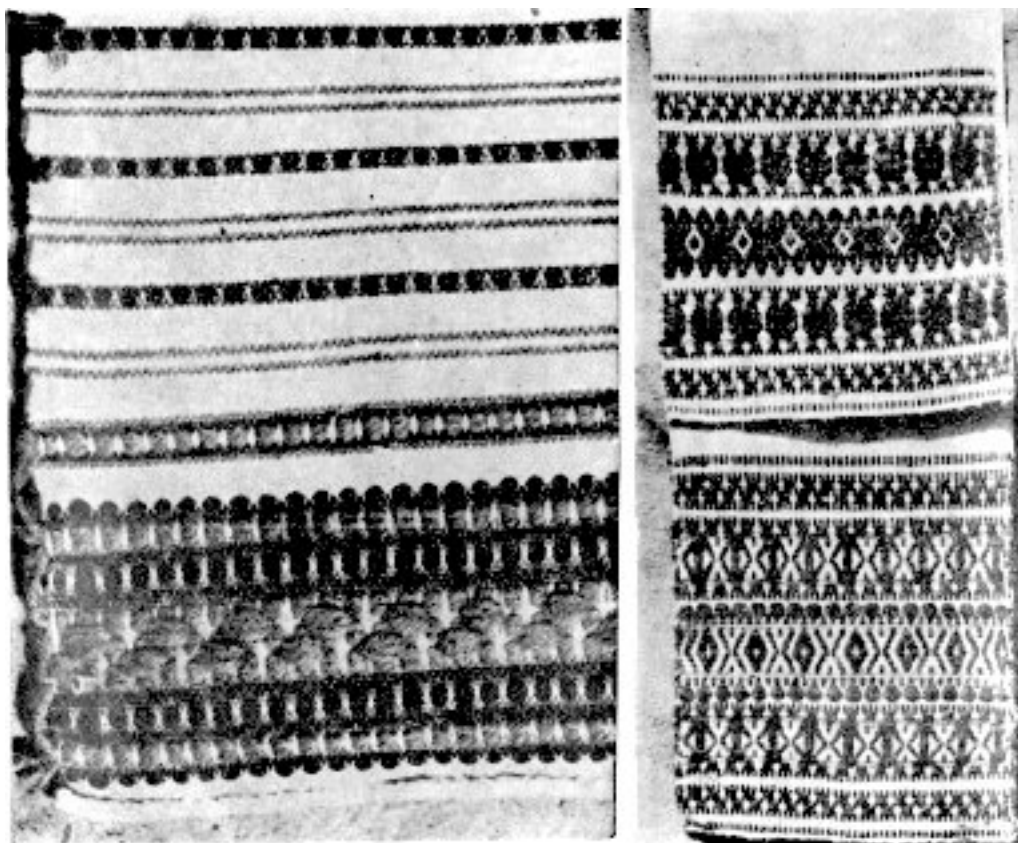
30. *Nagy-ötnyüstösök*: a) *karikós* *abrosznak* való. Bf, 1953. b) *trunki forma* nagy-ötnyüstös *kendővég*. Bf, 1953.

30. c) Klézsei nagy-ötnyüstös párna. 1978.

31. Deszkás násznagykendő-vég Pusztináról. Szászvár, 1978.
32. Szedett gyalogasztalra-való takargató Gyimesről. (Kallós Z. gy.)

33. *Kétkeresztes deszkás servet sarka*. L, 1973.

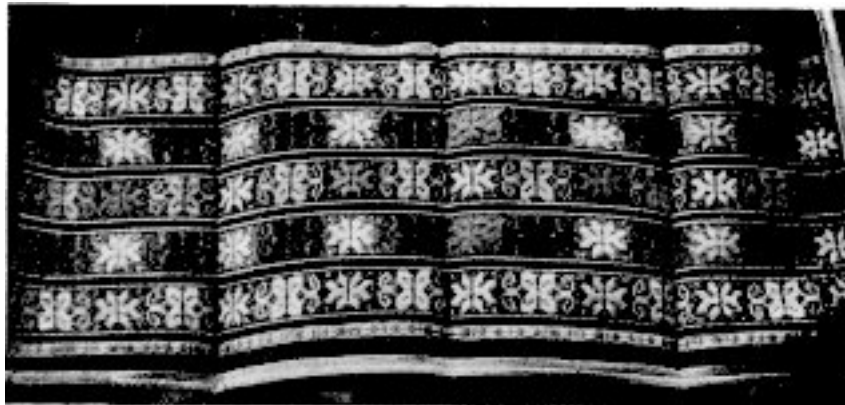
34. Szedéses kalotaszegi vőfélykendő-végek két szélén kétkeresztes szedéssel. Zsobok, 1939.

35. Piros szedett csillagos hosszúkendő széle 1897. Pürkerec, 1958.

36. Kulusvári hímes párna a kalagori kupások között. L, 1979.

37. Újfogású katrinca. Ka, 1979.

38. *A családbeli népek kiülnek hímezni. L. (Kallós felv.)*

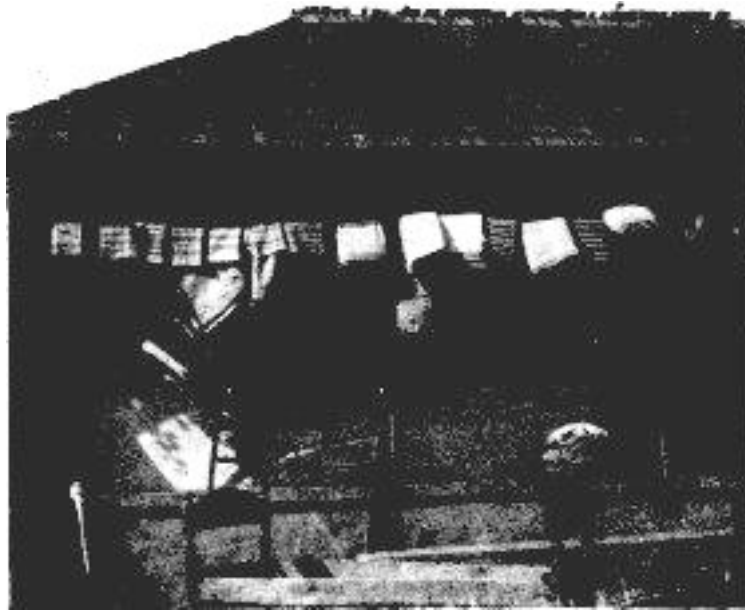

39. *A magasra rakott zesztre a leányosház ékessége. L. 1964 (Kallós felv.)*

40. Bóra Mihályné öreges *esztréje*. Gy, 1978.

41. Pál Péter Rózsijának öreges *jesztréje* az ágy fejénél. Gy, 1978.

42. *Fútassák a szélvel a zesztrét*. Bf, 1953.

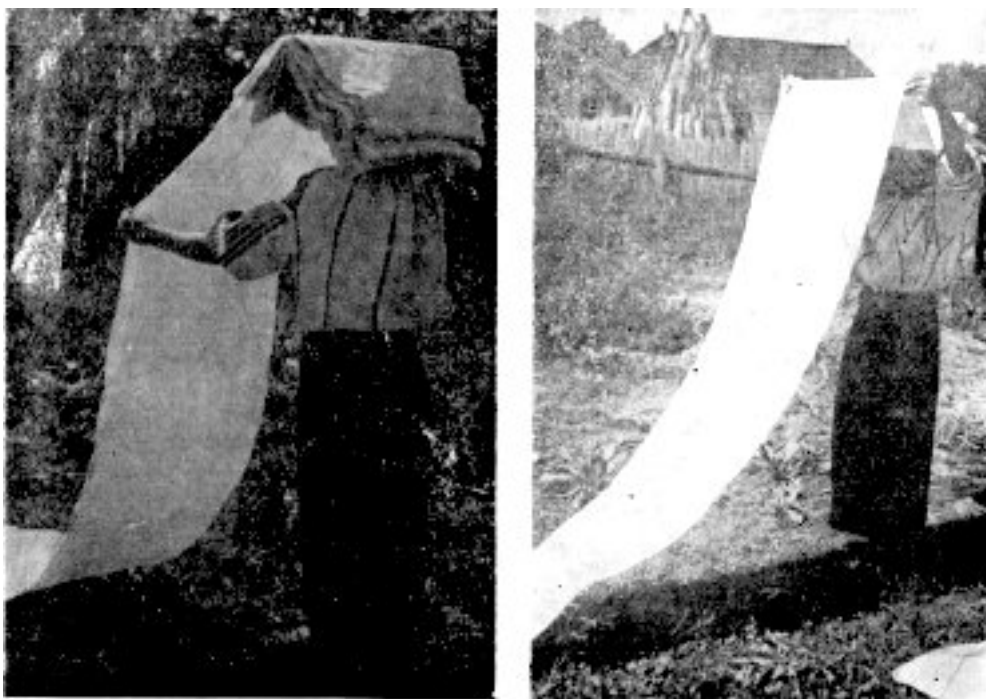

43. „Fejír vászonyban csángósan”. a) Fialat pár. Kl, 1922-ben (repr.). b) „Moldvai magyar viselet”. Ka. az 1930-as évek elején. (Lükő felv., 1932. repr.)

44. a. Fehér vászoningben a család apraja-nagyja. Bf, 1953 (Nagy Jenő felv.) b. Még 1971-ben is Bákóban és környékén a kieresztett fehér vászoning csángó jellegzetesség. B, 1971.

45. Vászongfehérítés a víz partján. Bf, 1949. a-b. Péter Mihályné „hánnya fel a fejire, majd teríti el” a vásznat. (Kós felv.)

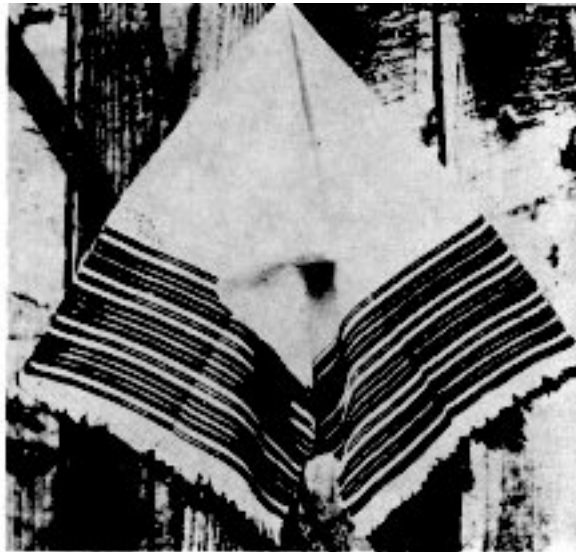
46. A szürkeposztó *szurtuk* férfiak és gyermekek viselete volt 1933-ban. Ka (repr.)

47. Mind a ketten sötétbarna *szoknyában*. Kl, 1978 (Szabó T. felv.)

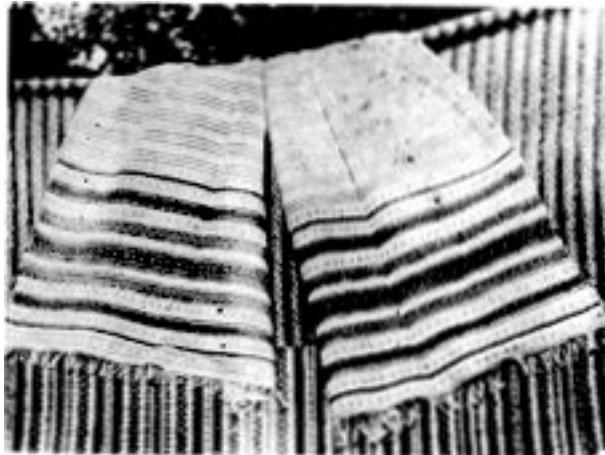
48. *Viselőkendező* Bf, 1953.

49. Duma Györgyné *háromnyistes nagyfogású fejér innaplókendezője* 1922-ből.

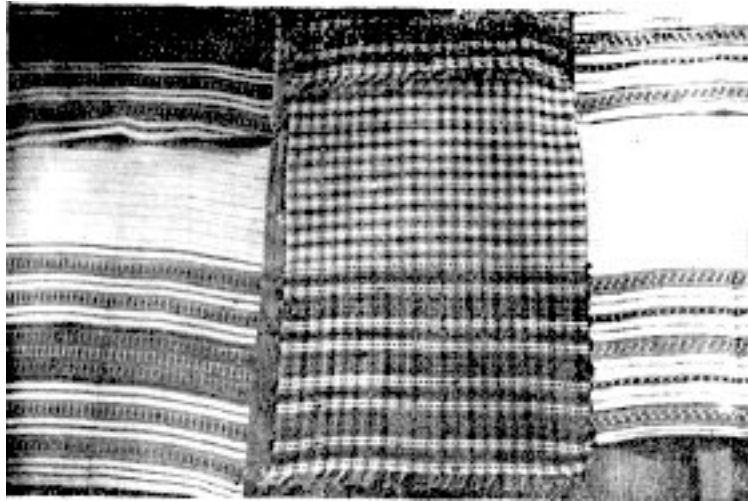
50. Péter Pálné *tarka mezejű kendezőjének emlegetett deszkás széle*. Gy, 1978.

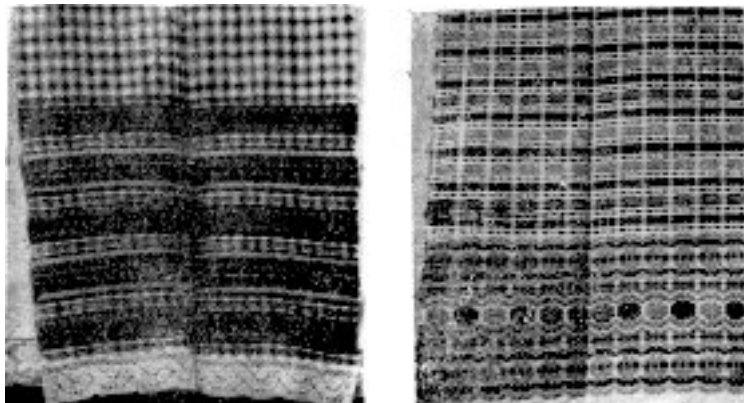
51. Benke Mártonné Kotyorka Erzsi 1928-ban szőtt *ötnyüstös tarka kendezője*. K1, 1978.

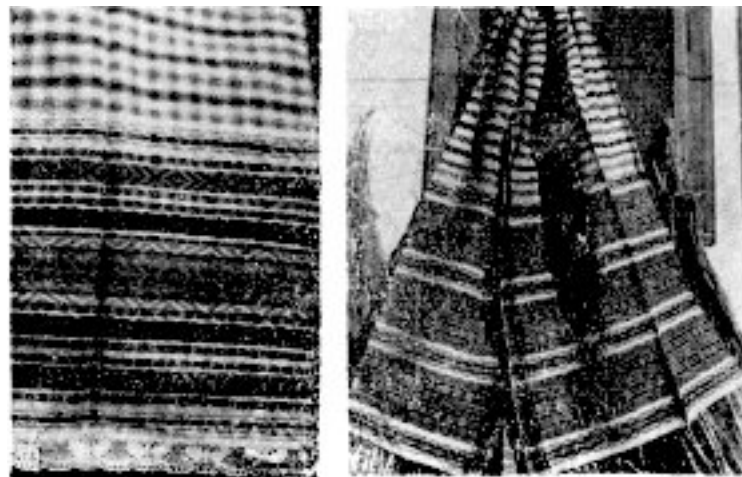
52. *Elvegyes-, ötnyistes-, kupáskendező vége*. (Kalagori forma után készítette Bála János Marika 1973-ban Lészpeden.)

53. Petrás Jánosné kendezői: a) *Kettős-kendező* 1912-ből, b) *kockás-kendező* 1930-ból, c) nem sokkal a háború után szötte. Ka, 1953.

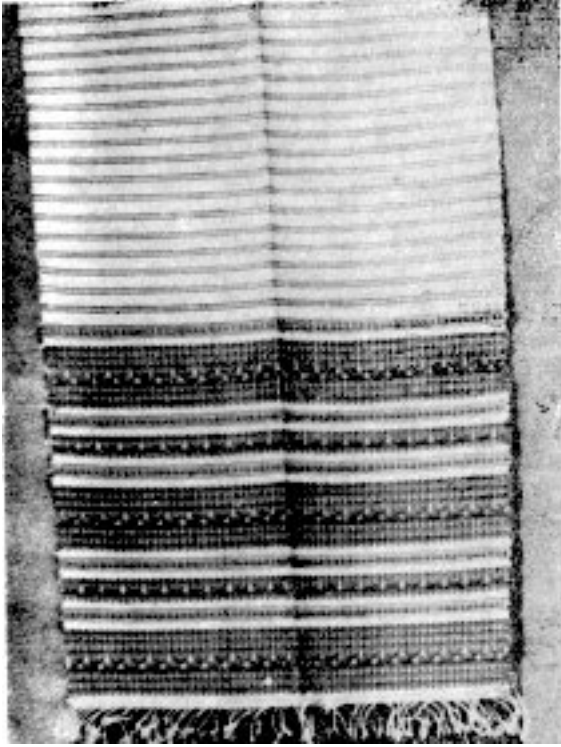

54. Zsigmond Jánosné régi és új kendezője. Ka, 1979. a. *Ötnyüstös kockás* 1958–59-ből. b. *Újfogású* 1978-ból.

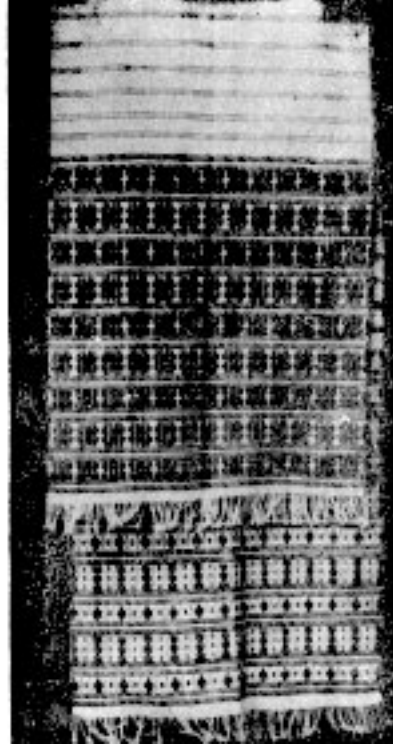

55. *Nagyfogású ötnyüstös-kendő*.
Cérnafelvetőre, színes fejtővel szötte Kata
Péterné Bogdánfalván, 1953-ban.

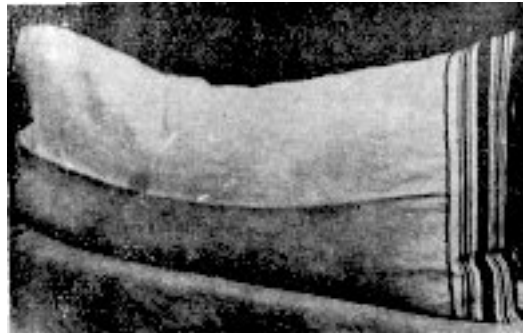
56. Dogár Veronika *nációnálos-kendezője*.
Bf, 1953.

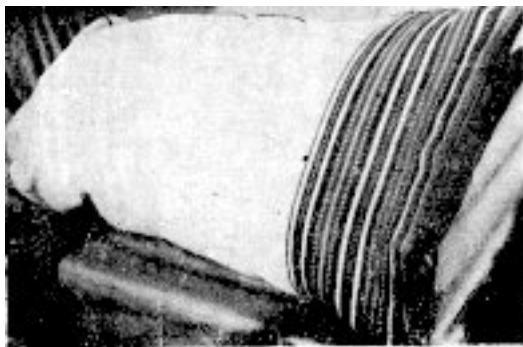
57. Puskás Antal Anna egy- és kétkeresztes deszkás-kendője Lészpedről (Kallós gyűjt.)

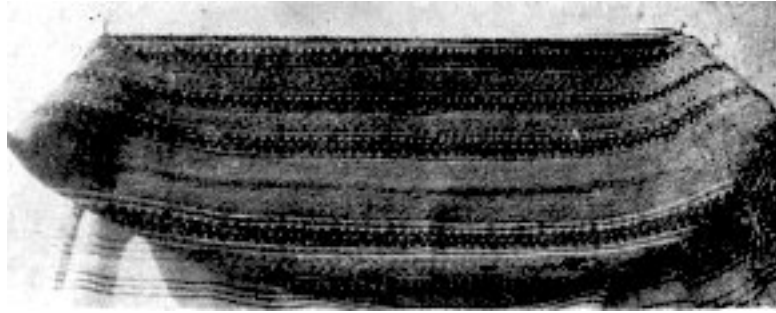
58. Pitános-kendő veres és kék szedett himmel, L. (Kallós gyűjt.)

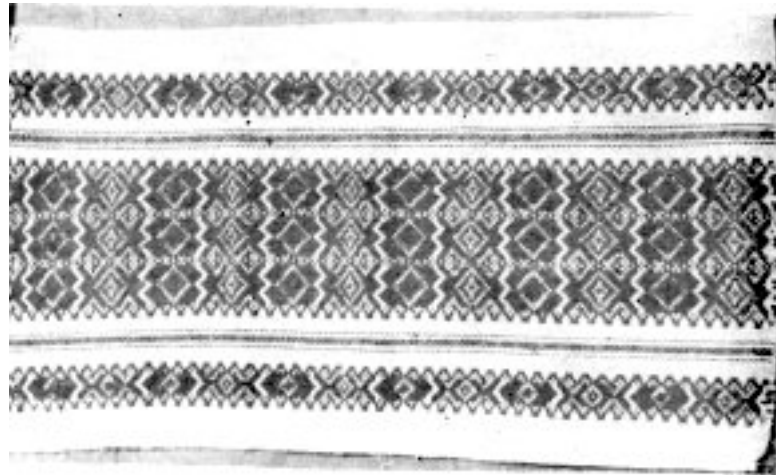
59. Erdélyi Jánosné viselőpárnája. Készítette édesanyja, Nagy Mihályné 1910-ben. Bf, 1953.

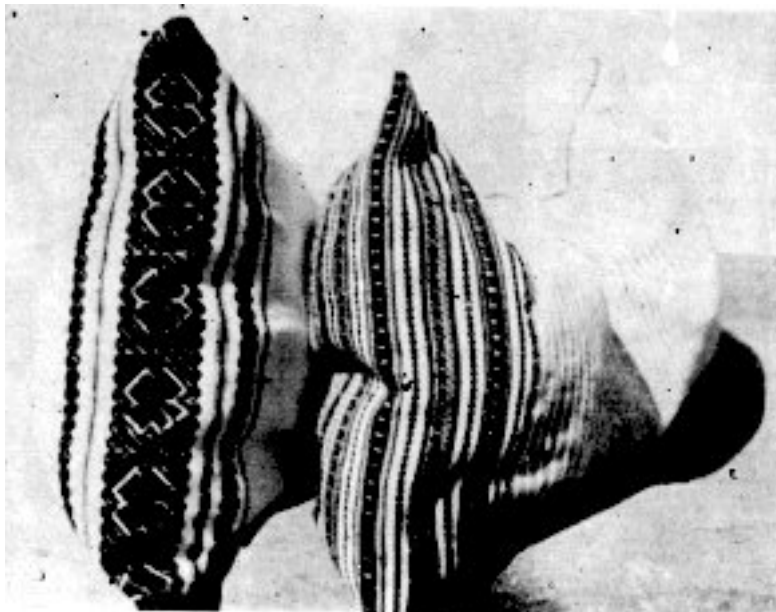
60. Lőrincz Györgyné fehér hosszúpárnája háromnyistles fejjel, a 20-as évekből. Kl, 1978.

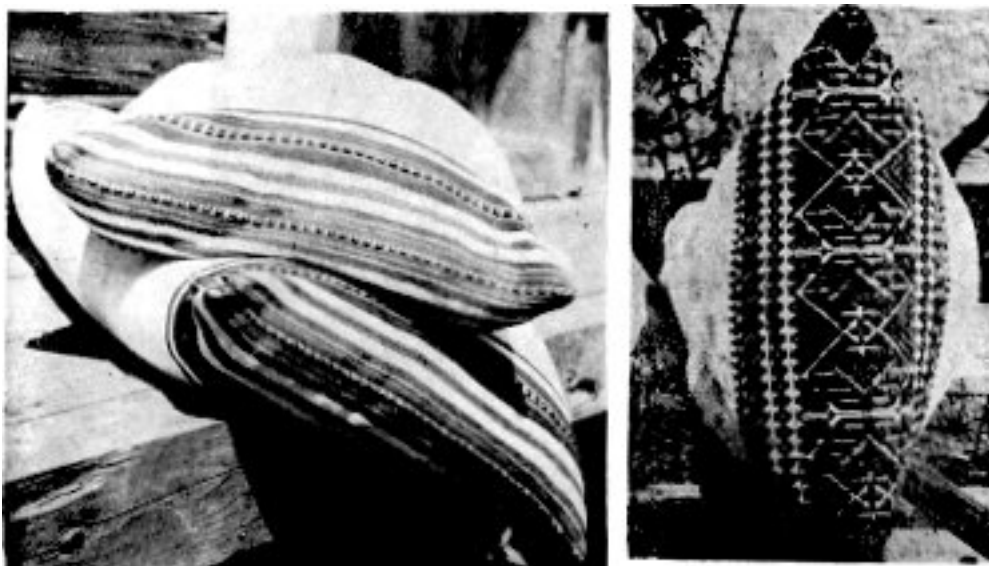
61. Petrás Mihályné *tarkáspárnája*, ötnyüstös fejjel. Bf, 1953.

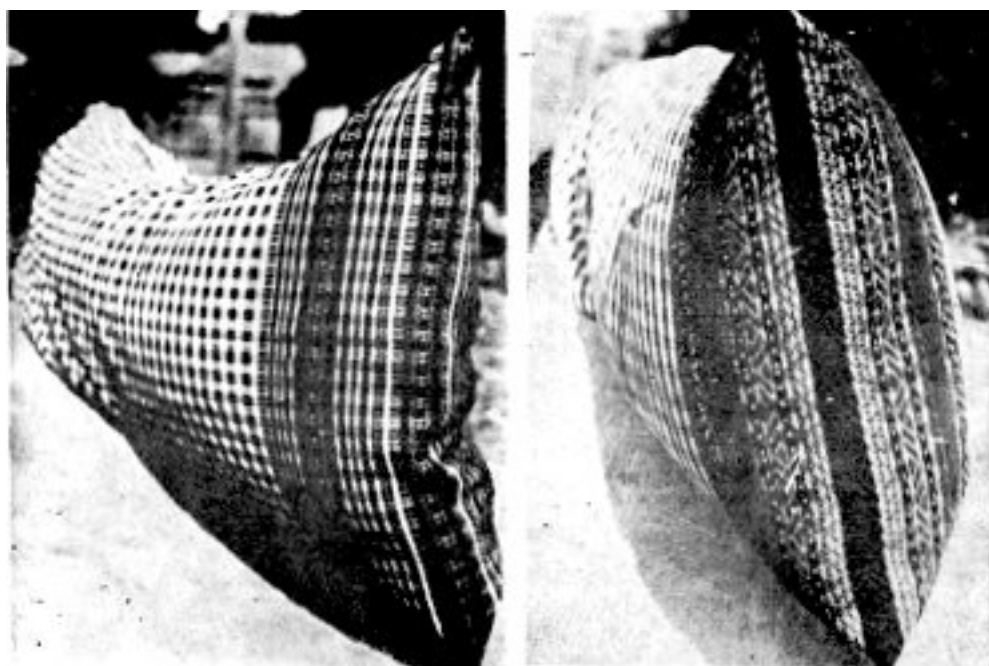
62. Székelyes vett *párnafejnek való*. L, 1971.

63. Petrás Jánosné „első verekedés” előtt szőtt párnái: a) négynyistles párnavég „három deszkával s kézzel emelve”, b) „háromnyistles, egy deszkával emelve”. Ka, 1953.

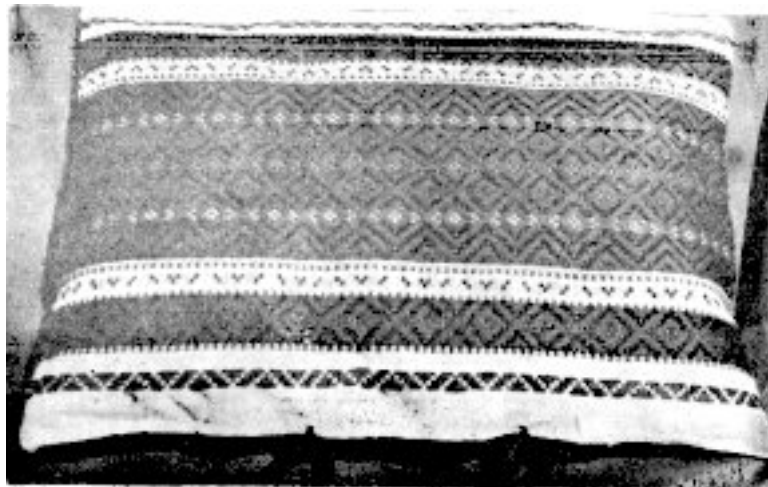
64. A múlt század végén készült csángó párnavégek. a) Gyimesi *örege-párnák*. Gyimesközéplak, 1971. b) Bukovinai szedett párna. Csernakeresztúr, 1978.

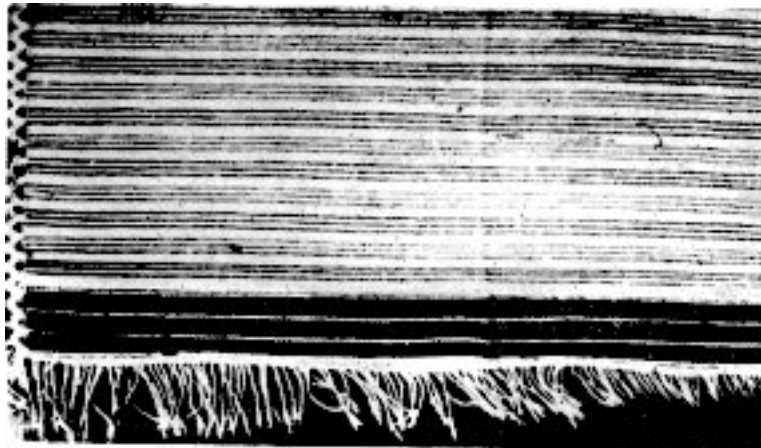
65. Filepné 1952-ben leányának, Annának készített kockás-párnái. a) Háromnyüstös. b) Ötnyüstös. Mindkettő *nyistelt fejvel*.

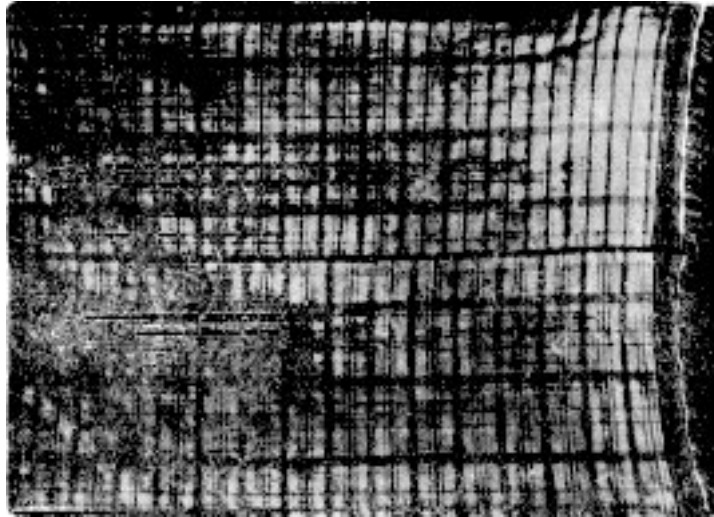
66. Négy magyaros-párna. A háromnyüstös 1928-ban, az ötnyüstösöket 1956–57-ben készítették. Gy, 1978.

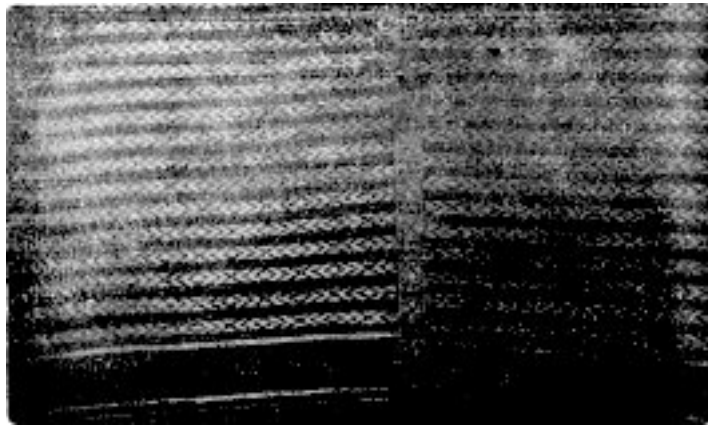
67. Díszpárna. Elvegyes-, kupás-párnafejnek, készítette Bála Jánosné. L, 1973.

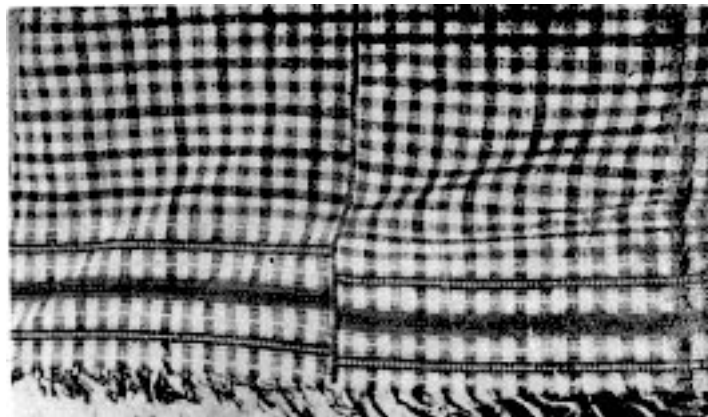
68. Régi tarka-nagyabrosz. A századfordulón készült. Bf, 1953.

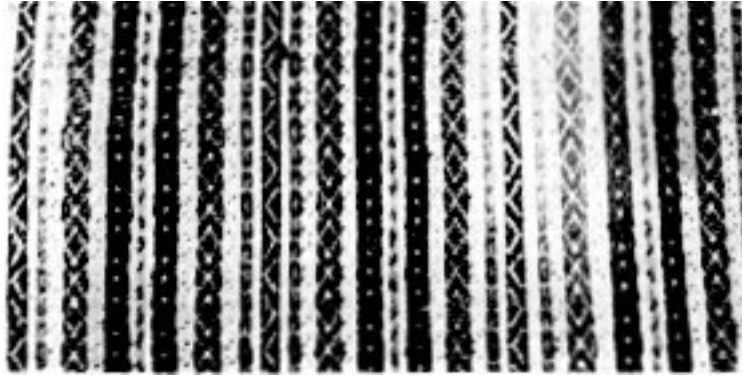
69. *Régi nagykockás-abrosz.* Nagy Mihályné szötte 1913-ban. Bf, 1953.

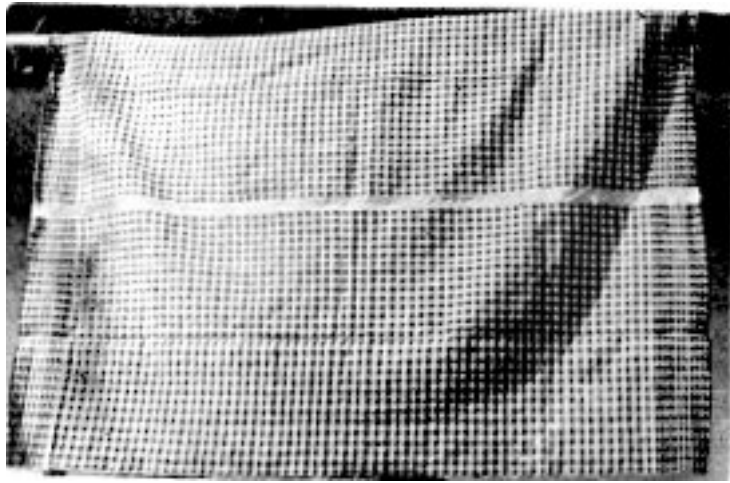
70. *Ötnyüstös-nagyabrosz.* Készítette Buláj Györgyné 1910-ben. Bf, 1953.

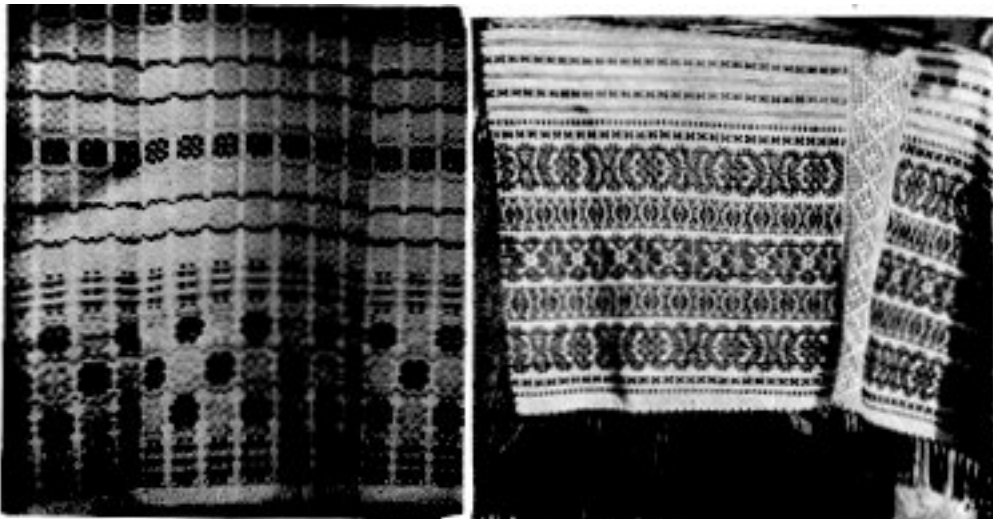
71. *Kockás-nagyabrosz emlegett széllel.* K1, 1953.

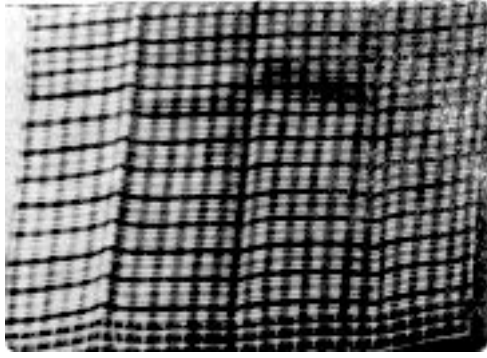
72. *Ötnyüstös-tarka-nagyabrosz, nyistelt mezővel.* Készítette Benke Mártonné 1928-ban. Kl, 1978.

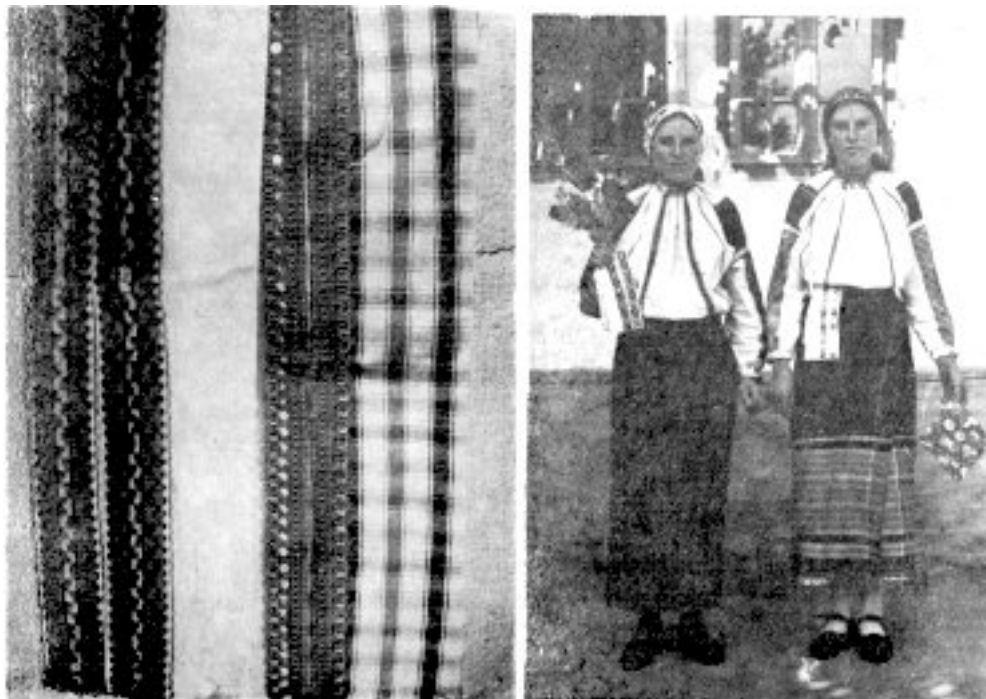
73. *Aprókockás-nagyabrosz,* Péter Péter jankóné szötte 1943-ban.

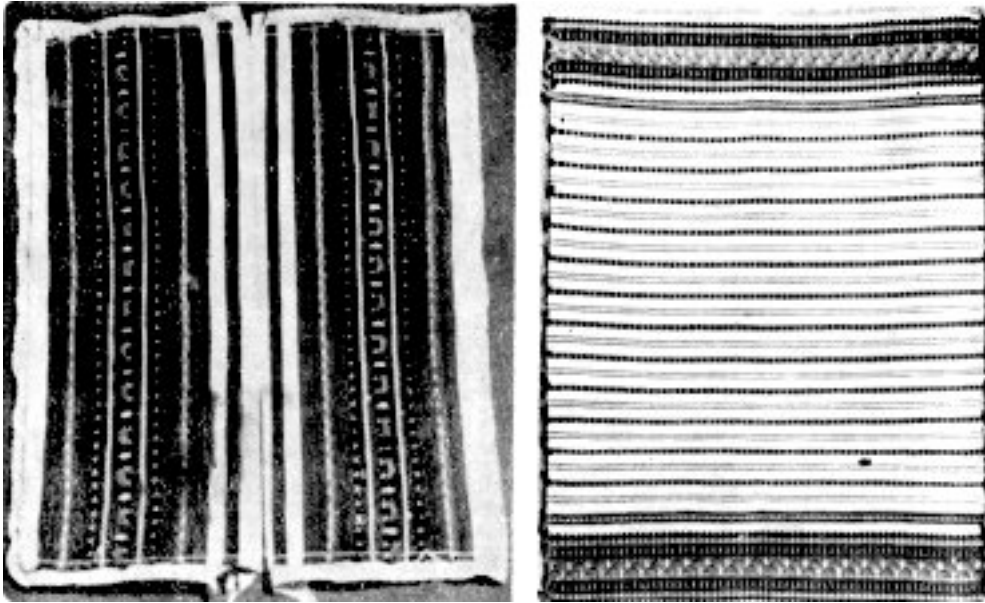
74. *Újfogású és szedésű abroszok* 1979-ben. a. *Csillagos újfogású abrosz,* készítette Zsigmond Jánosné 1978-ban. Ka. 1979. b. *Kulusvári új, nyistes szedésű abrosz.* Készítette Bála Jánosné 1979-ben. L, 1979.

75. Kalagori *kockás-servet* és első felhasználása. a. Piros-fekete kockás-servet 1958–1959-ből. Ka, 1979. b. Illyés Jánosné leánya kockás-servetbe fogja a virág szárát. Ka, 1960 (Gazda felv.)

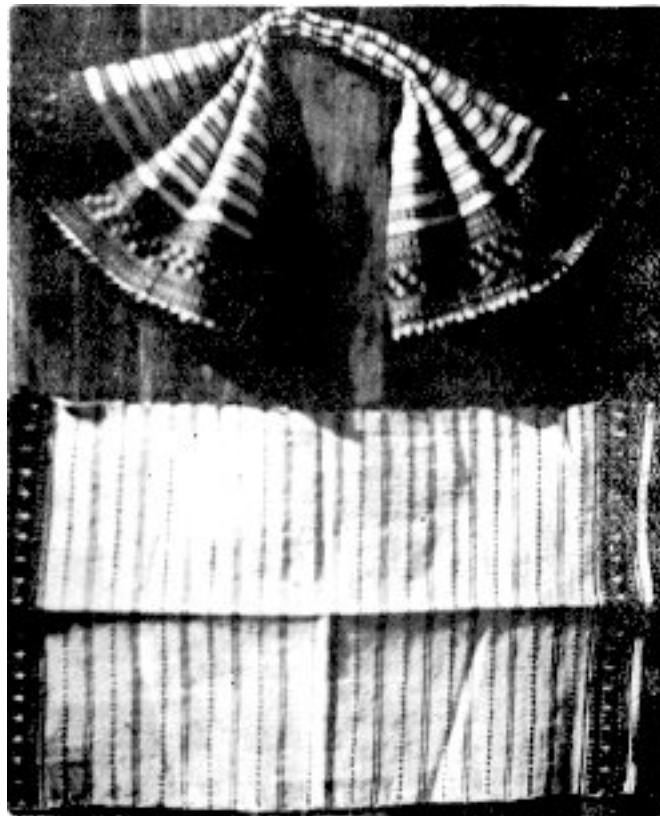

76. Övben viselt és arra előkészített servetek. a. Bogdánfalvi fehér és kockás (alapú) servet összefogva, ahogyan az övben viselik. 1953.

77. Pusztinai *veres-ruhacska* (összefogva). Készítette Kondor Anna és adta későbbi urának 1930 táján. Szászvár, 1978.

78. *Kétkeresztű, szedett deszkás tarka-servet*. Készítette Puskás Antal Anna 1965-ben. L, 1976.

79. Két servet. a. *régí egykeresztű*, b. *új pusztinás*. L, 1979.

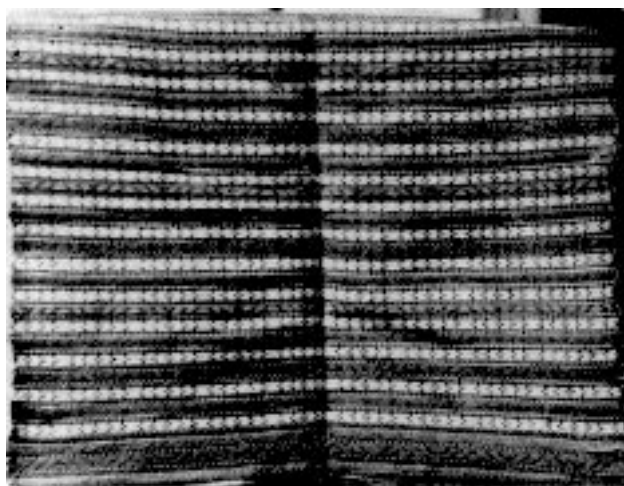
80. Ferenc Márton Erzse, Erzsike leánya és húga servettel díszített házában. L, 1979.

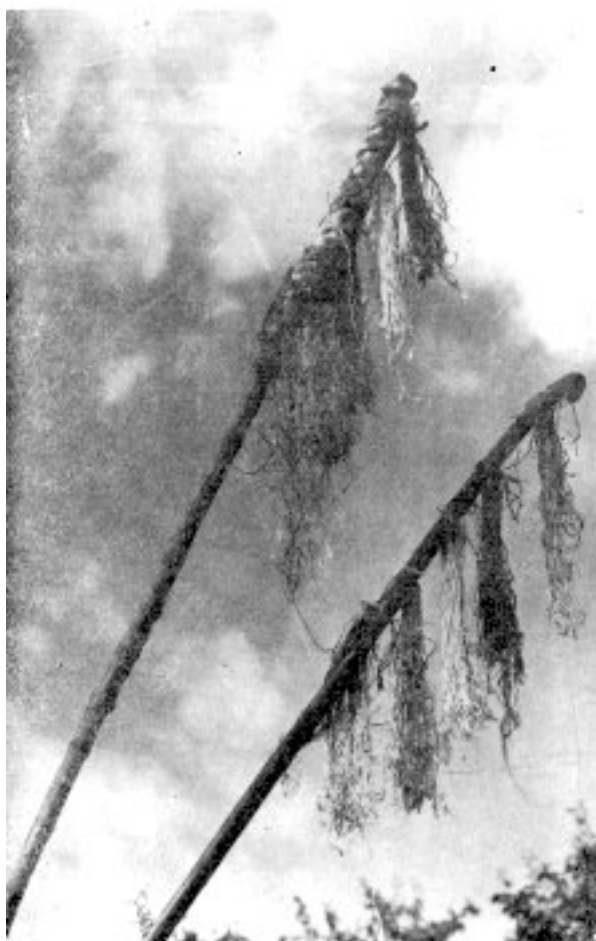
81. Servet kerül „a buba szemire” is. L. 1971.

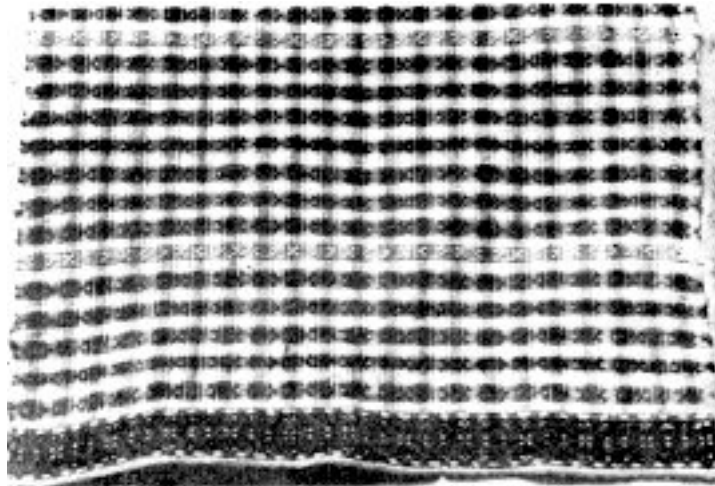
82. Demse János és mátkája. Rózsa előtt *pesztelka* az 1920-as évek elején. KI (repr.)

83. Ötnyüstös, „végig nyistelt pesztelka”. Mikor mátkások voltak, akkor viselték. (Kallós gyűjt.)

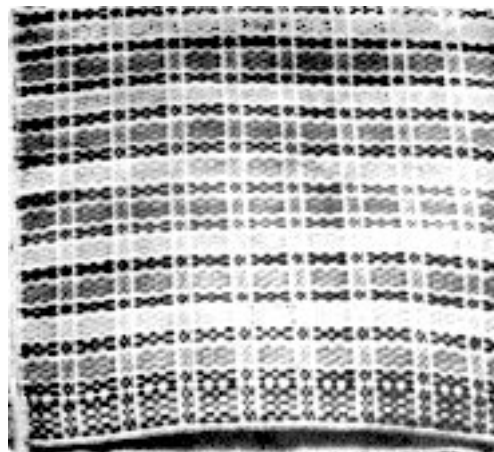
84. *Virágspácák* és azok díszítésére szőtt hímes-servet. a. A menyasszony vőfélyének jelvénye a pálcára kötött servet. KI, 1978.

84.b. Újfogású kalagori *hívogató-kendő* 1979-ből.

85. Bálint Jánosné a servettel letakart bubával indul a keresztelőre. L, 1960 (Gazda felv.)

86. A régi servetet használták, az új csak lakásdísz Kalagoron. a. Bogdánka Péter és asszonya tarka-servettel a kézben mennek a búcsúra. Ka, 1960 (Gazda felv.) b. Újfogású servet már csak a kelengye díszé. Ka, 1979.

87. Fehérservetek a sötét alapú *tulipánon*. a. 1960-ban még fehér *fődű* servetek védtek napszúrás ellen. L. (Gazda felv.) b. Miska Ferenc Anna már bolti zsebkendővel pótolta a szövöttet (Gazda felv.)

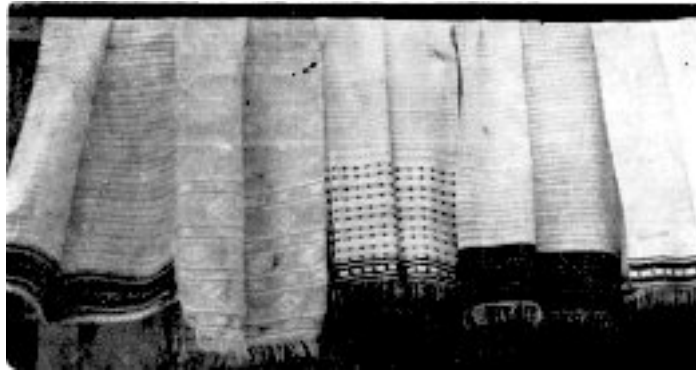

88. A balladák *fejérendős, -ruhás* asszonya hosszú évszázadok folyamán a nyelv és a hagyományok biztos örékek bizonyult. KI, 1978.

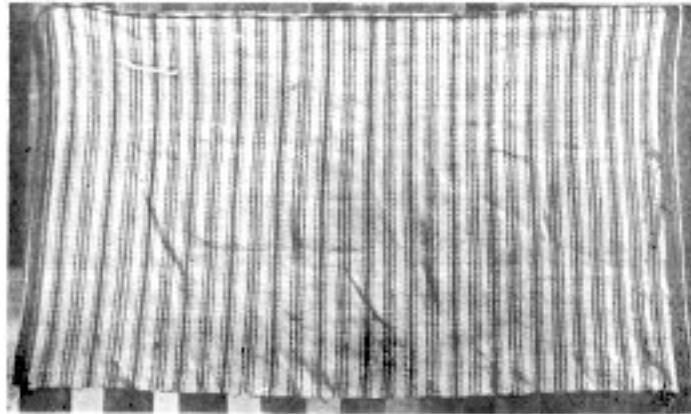
90. a-b. Kelderár Ilona 1978-ban már egyedül lépegetett a gyszényi búcsún hosszú fehér ruhájában.

89. Szupmonár Antalné *fejér kurtakendőben*. Ka, 1960 (Gazda felv.)

91. Bogdánfalvi *leány-* és *menyecskekeruhák* 1953-ban.

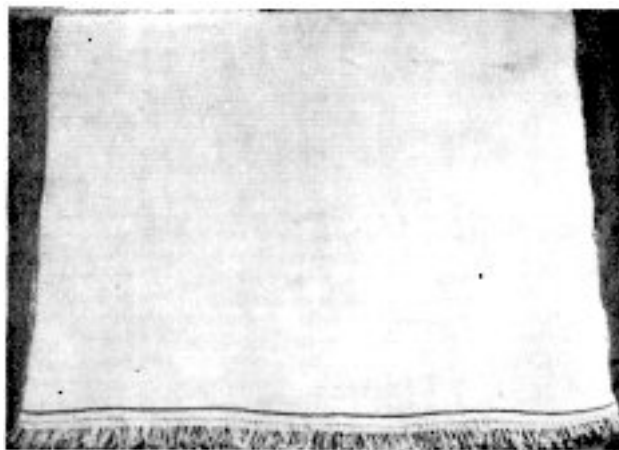
92. Bogdánfalvi *tarka kerparuha* 1953-ban.

93. Duma Andrásné fejére tekert *tarka kerpá*ban. Gy, 1978.

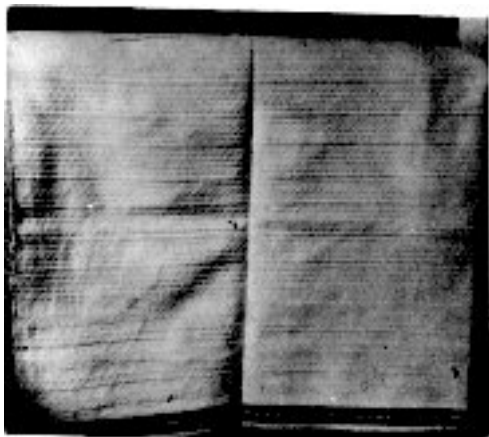
94. a. Kelderár Ilona néni a faluközé is *fehér kerpá*ban megy. Gy, 1978.

94. b. Háromnyüstös *fejér kerparuha vége.*

95. a-b. Pál Györgyné tarka kerpával indul hujogatni. Gy, 1978.

96. Kalagori *kurtakendő* és viselői. a. Ötnyüstös *kurtakendő*, szélén *nyistelt* és *rakott hímme*l. (Kallós gyűjt.) b. Kurtakendős kalagori menyecskék 1960-ban a lézpedi búcsún. (Gazda felv.)

97. Györi Péter leányai és Dobos Péter Luca *rakott-* és *nyistelt-végű menyecske-* és *leánykendőben*. Bf, 1960 (Gazda felv.)

98. Lészpedi *fejérendő, kendező, boránszik*. a. Csepeszen viselt *fejérendő, kendező*. (Lükő, 1936 nyomán) b. Csorba Péterné Bíró kati a *főkötőre (csepesz)* már *rakott boránszikos menyecskekendőt* kötött. L, 1960 (Gazda felv.)

99. Bála Jánosné 1942-ben férjhez hozott *piszonyodott (pecsétés) kendezője* már csak a vendégnek érték (csepesz már nincs is a háznál). L, 1979.

100. Kalagoron a választott *boranzsikos-menyecskekendőket* is *kerpára* tűzték még 1960-ban (Gazda felv.)

101. Farkas Márton *szültüs* asszonya, *Kati kendőszálas, kicsi végű kendőjé*, amíg élt, viselte. Bf, 1960 (Gazda felv.)

102. Győri Péterék vastag *posztoszoknyában*. Fehér szőttés *fejrevalójáról* messziről is felismerhető az asszony. Bf, 1960 (Gazda felv.)

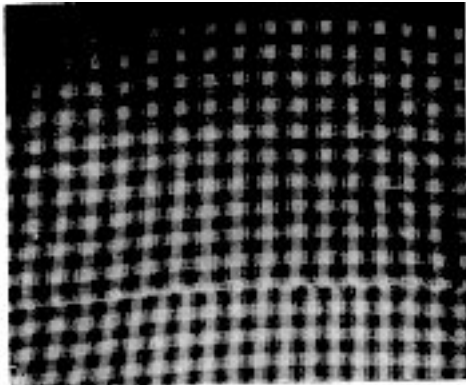
103. A *hosszúkendő* kötése. Gy. 1978. a. Szabó Ilona „felkészült kendőben” és régi szóttos vállú veres-ingben. b. Uő: „Felvettem a kendőmet, met menek a vigságba.”

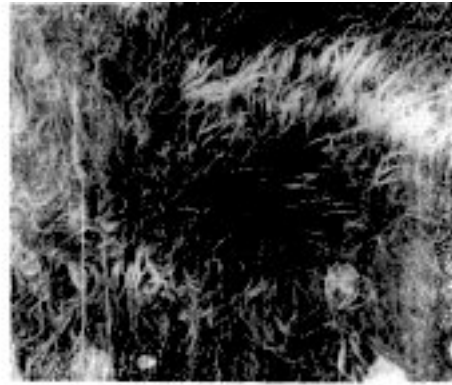
104. Klézsei énekes-táncos asszonyok leeresztett és „felvetett ruhában”. Székelyudvarhely, 1979.

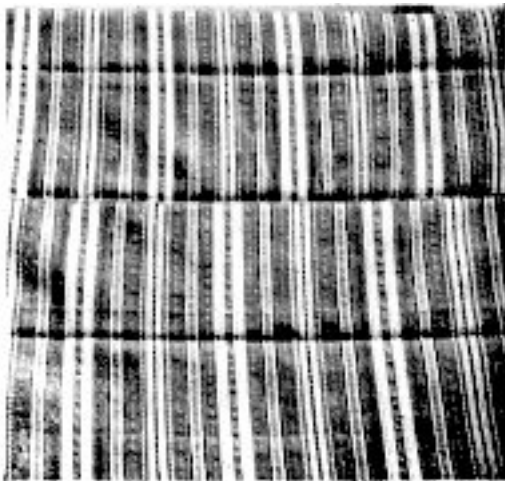
105. A kigyérült fejr-fekete viselőpokróc még jó szolgálatot tesz a *bűcsű*ben. L. 1962–63
(Kallós felv.)

106. *Fetke kockás-gyapjúlepedő* Bf, 1953.
Készítette Tankó Györgyné 1943-ban.

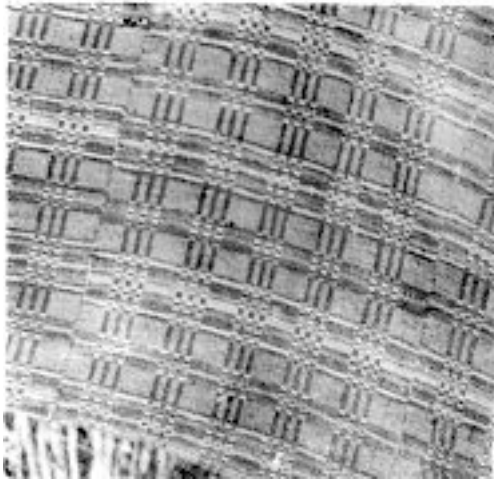
107. A csergét a nagypatakiak Csernovicból vették, mert „szűk a gyapjú”.
Np, 1953.

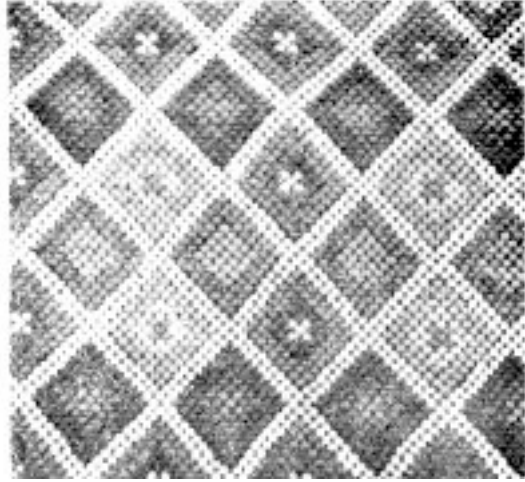
108. Petrás Jánosné *csokros-ágyvetője*. Ka,
1979.

109. *Régi ötnyüstös-gyapjúlepedő*
„csángómód megtarkálva”. Kl, 1978.

110. Dogár Péterné *nacionális-ágyvetője*.
Bf. 1953.

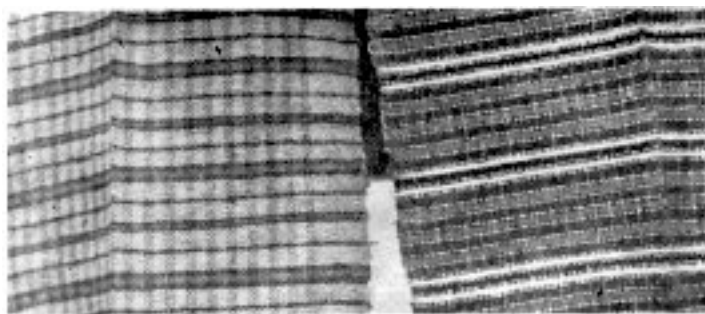
111. Duma János Lucika *négynyüstös-
kapcsos-kovorja*. Gy, 1978.

112. Péter Péter Jankóné *csokros-kockás-gyapjútakarója*. Ka, 1953 (Készült 1943 táján.)

113. A régebbi *lécserek* kikerültek a *killérbe*, falra, ládára. Gy, 1978.

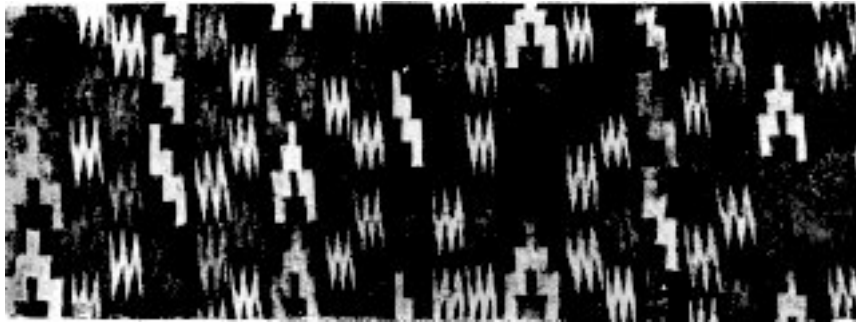
114. *Padtakarók, lécserek. a. Míves-, dolognapi, csepülécsér. b. innaplólécsér. Mindkettőt Péter Péterné 1945 után szötte. Ka, 1953.*

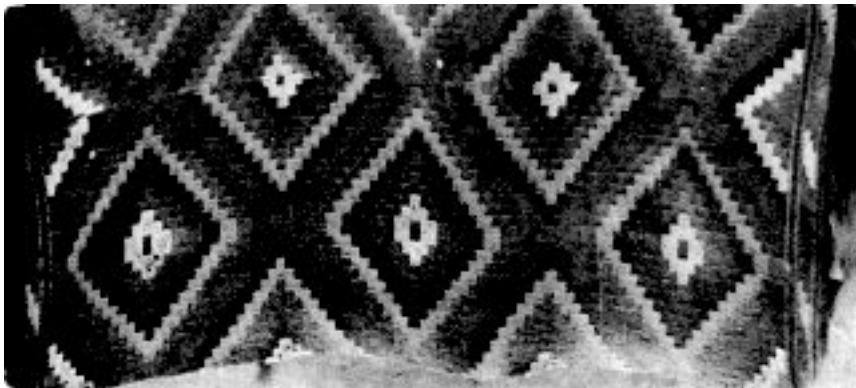
115. *Türedékből kiterített csokros- és kockáslécserek. Bf, 1953.*

116. *Nagyvirágos gyapjúszőttes előtt újfogású kendők az eladó leány kelengyében. Ka, 1979.*

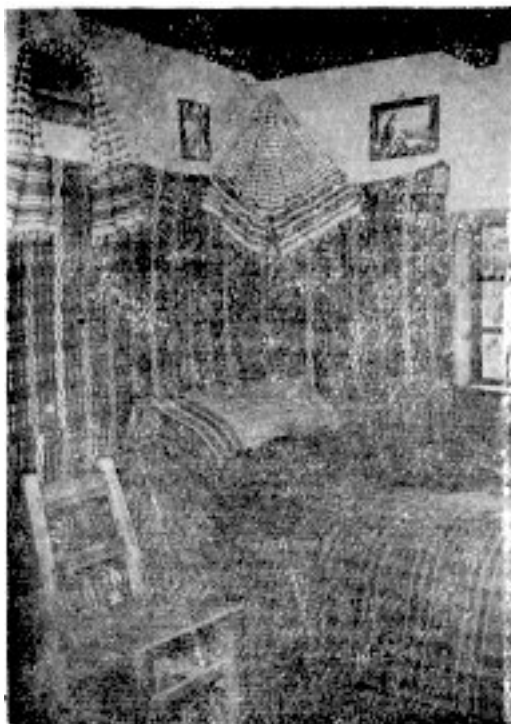
117. Onyest környéki csángó festékes-lécsér. Kovács Dénesné tulajdona. Csíkszereda, 1957.

118. Gyimesi csángórózsás-festékes. Gyimes, 1971.

119. Bóra Mihályné két sor lécserral „felöltöztetett” szegényes háza és a „kemencéje tűzhelyvel a színben”. Gy, 1978.

120. Rókákék *kicsiházában* is a régi *csokros-lécses* a hálóágyra került. KI, 1978 (Szabó Tamás felv.)

121. Bubák a tekenőben. Ka, 1953.

122, Kockás takarócskába, kűsruhával letakart buba a kalugari búcsún, 1953.

123. Gyimesen a kicsit rúdi lepedőbe tették. Gyimesközéplak, 1971.

124. *Karincában, bernyéckével lecsongolyított buba a tekenőben.* (Balassa–Ortutay: *Magyar néprajz* Bp. 1979. hátlapja)

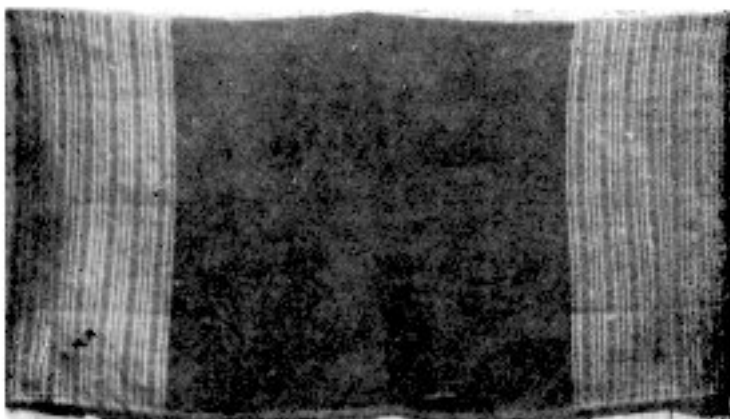
125. *Karincában anyja és keresztanyja karján.* L, 1971.

126. *Pénzes-leánka* katrincában. KI, 1953.

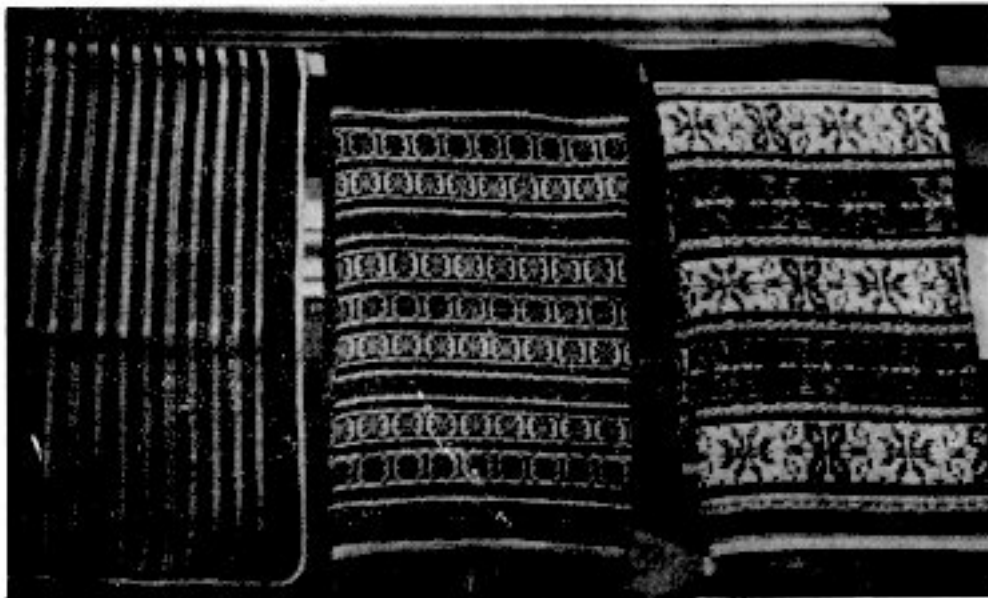
127. A lézpedi Márton Erzsike *felakasztott karincában*. a. Lészpeden 1963-ban (Kallós felv.)
b. A II. Táncház-találkozón Székelyudvarhelyen, 1979-ben.

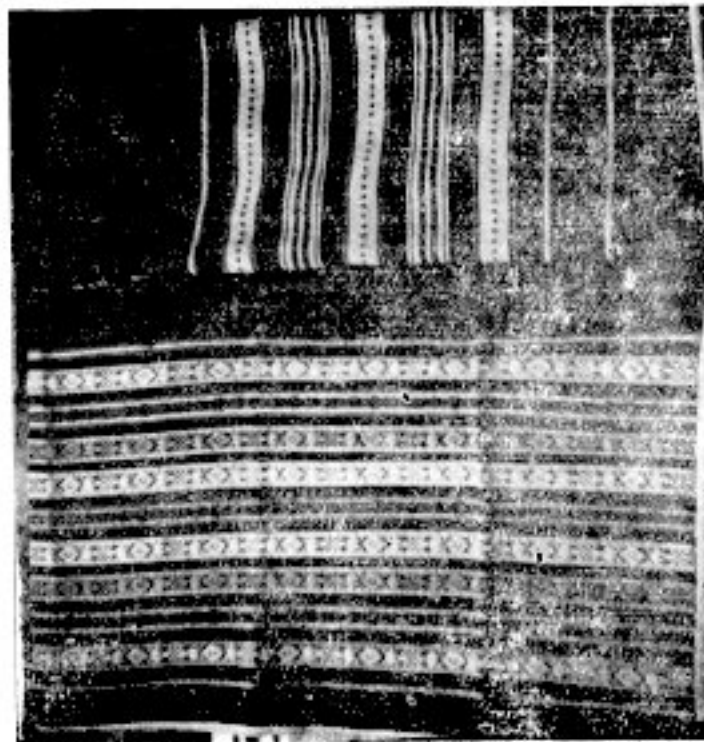
128. Kalagori karincák és viselőik. a. Kalagori asszonyok *sima* és *pestimánrendű*-karincában. L. 1960 (Gazda felv.) b. Kalagori *sima* karinca. Készítette Kozák Róza 1950-ben. Ka, 1953.

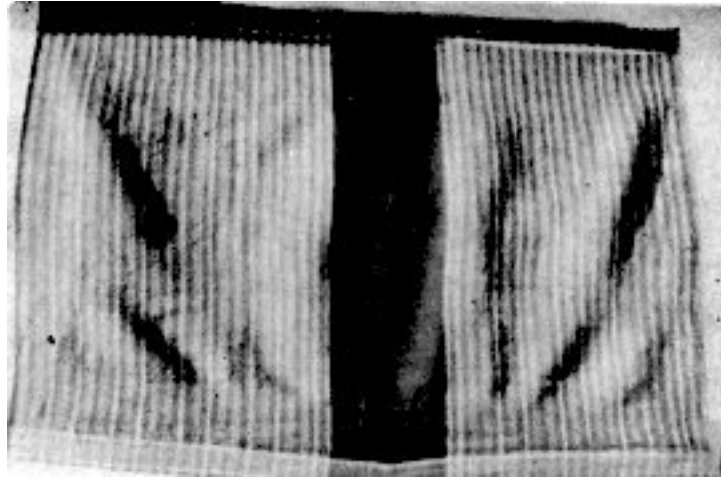
129. Gajdári leány választott elejű karincában. Ka, 1953.

130. Régi szövött és új, választott elejű karincák. Ka, 1979.

131. Feketével választott fusta az újabb nyári viselet. a. Horváth Jánosné és Petrás Jánosné nyáron fustában újabb és régi keptárban. Ka, 1979. b. Szövött és választott elejű fusták. Ka, 1979.

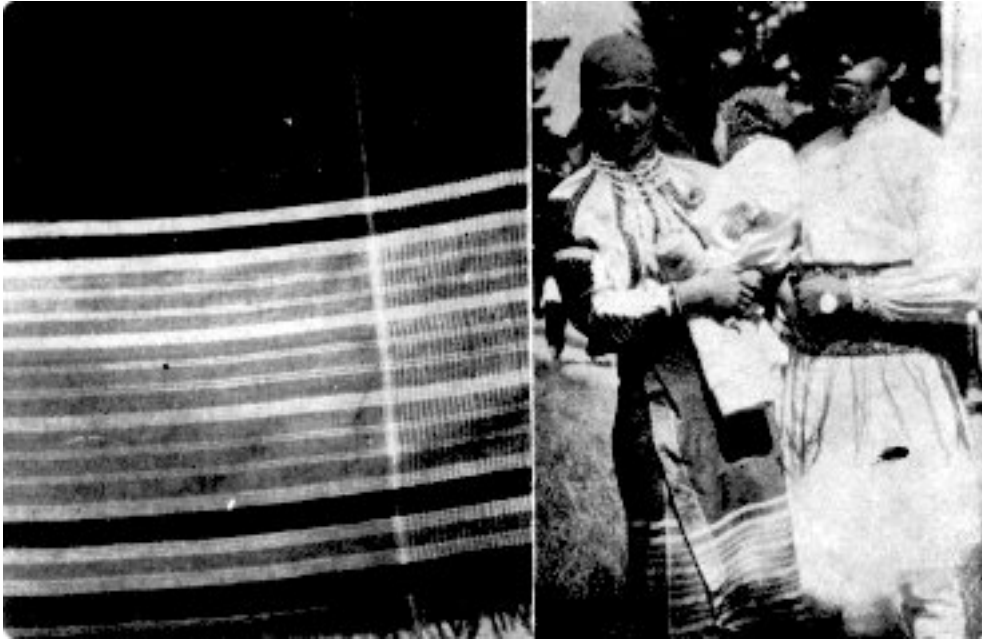
132. Onyesti *veres katrinca*. O, 1953.

133. Gyimesi asszony sötét karincában.
Gyimesközéplok, 1971.

134. Asszony és kisleány karincában, a
nagyleány fótában ünnepelt Lészpeden
1971-ben.

135. A fóta a fiatalok ünnepi ruhadarabja. a. Háziszóttos fóta rózsája. K1, 1953. b. A kartónülő gyermekes asszony is fótát vesz a búcsúra. L, 1960 (Gazda felv.)

136. Sietős útra feltűrt karincával indult Bálint Jánosné 1971-ben Lészpeden.

137. Ünnepnep munkára mindkét oldalt feltúrték. L, 1971.

138. Rostás Kati hétköznapi is feltúrheti fekete katrincáját. Gy, 1978.

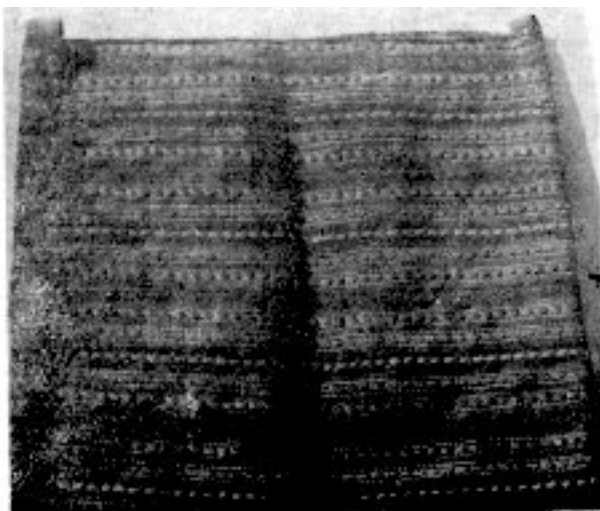
139. Iskolából hazafelé *kicsitarisnyával*. 1953.

140. Bálint Józsiné egyszerű négyes-tarisnyával. K1, 1978.

141. Antal Gergely Erzsébet munkából jövet, vállán *szedett-tarisnyával*. K1, 1978.

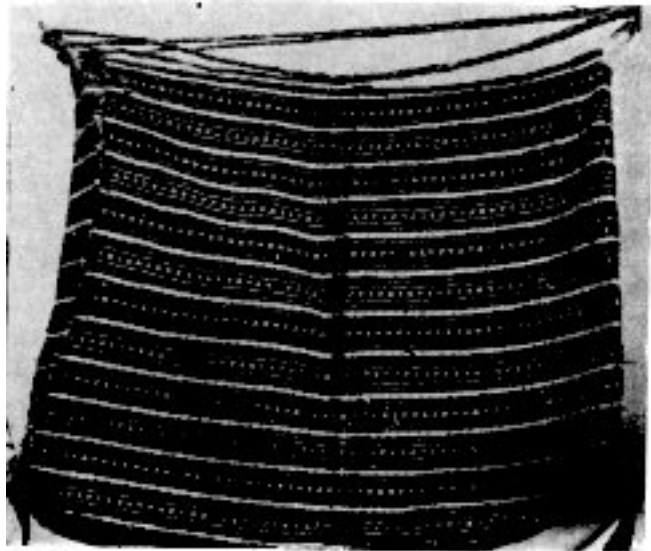
142. Kata Péterné 1938-ban szőtt *szedett-csokros-tarisnyája*. Bf, 1953.

143. Gyoszányi idős asszony ismertető jele Bákó utcáján 1971-ben is a *csángós-tarisnya*.

144. a. A rekecsényi Farkas Márton Erzsébet tarisnyája éppen olyan rendes mint gazdája. KI, 1978. b. „Félkoros asszony” mura szedett-tarisnyája. KI, 1978.

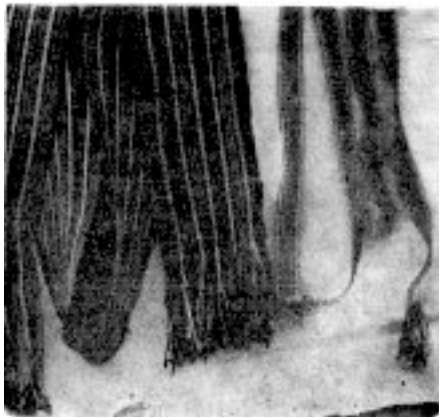
145. Gyimesi *fedeles-tarisnyát* tanulmányozó diákok. Gyimesközéplak, 1971.

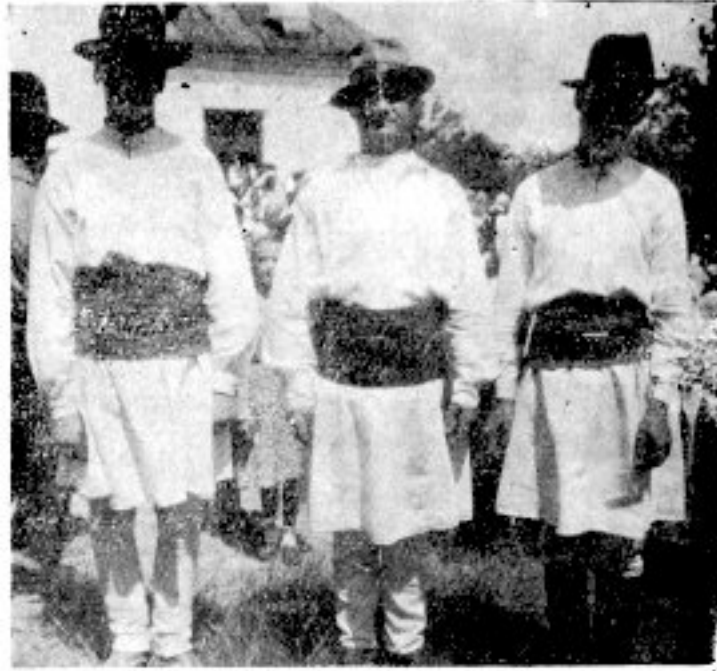
146. „Övből csüngő vörös rojtok” a moldvai csángóság szimbóluma. a. *Veres-rostos-ő*-vel, fehérben, csángósan jártak még 1960-ban. K1 (Gazda felv.)

147. Gerlényi Katona Demeter és Erzsébet *hímzett bernyécben* és *odafelől kirostozott őben*. L, 1960.

146. b. *Fenyőágas ő* és *rakott bernyéc*. Bf, 1953.

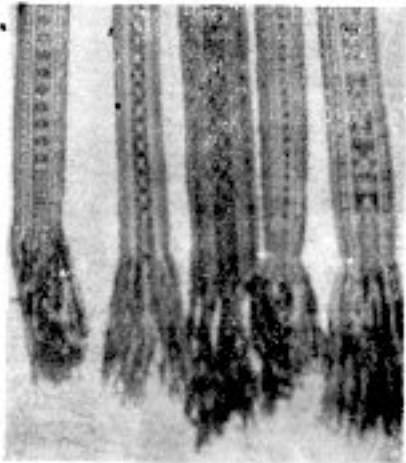
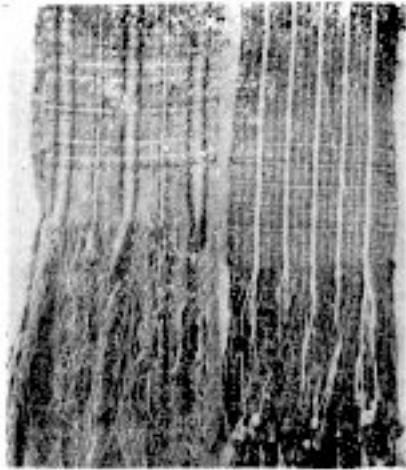
148. Csatoszíjjal leszorított színes *csángós*őben, *övedz*őben, „fejérben hordozódtak” még sokan 1960-ban a lézpedi búcsún (Gazda felv.)

149. Kalagori öveket áruló csángóasszony Bákó piacán 1971-ben.

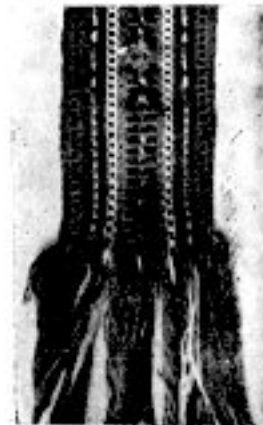
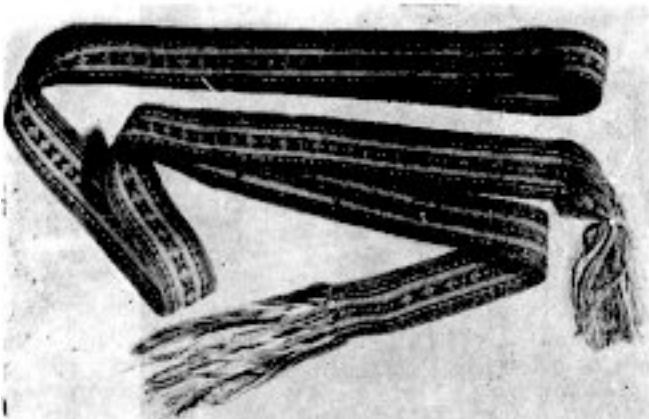

150. Erős János pusztinai keresztbe-csíkos őben. Székelyudvarhely, 1979.

151. Kalagori fenyőágas övek 1953-ból és viselőik a Székelyudvarhelyi Táncház-találkozón 1979-ben.

152. Régi és új kalagori *barnécok*. a. Választott 3, 5 és 7 *rendű*, meg *kupás-barnécvégek* 1953-ból. b.c. Új *belánveres cigája kalagori barnéc*. Bk, 1973.

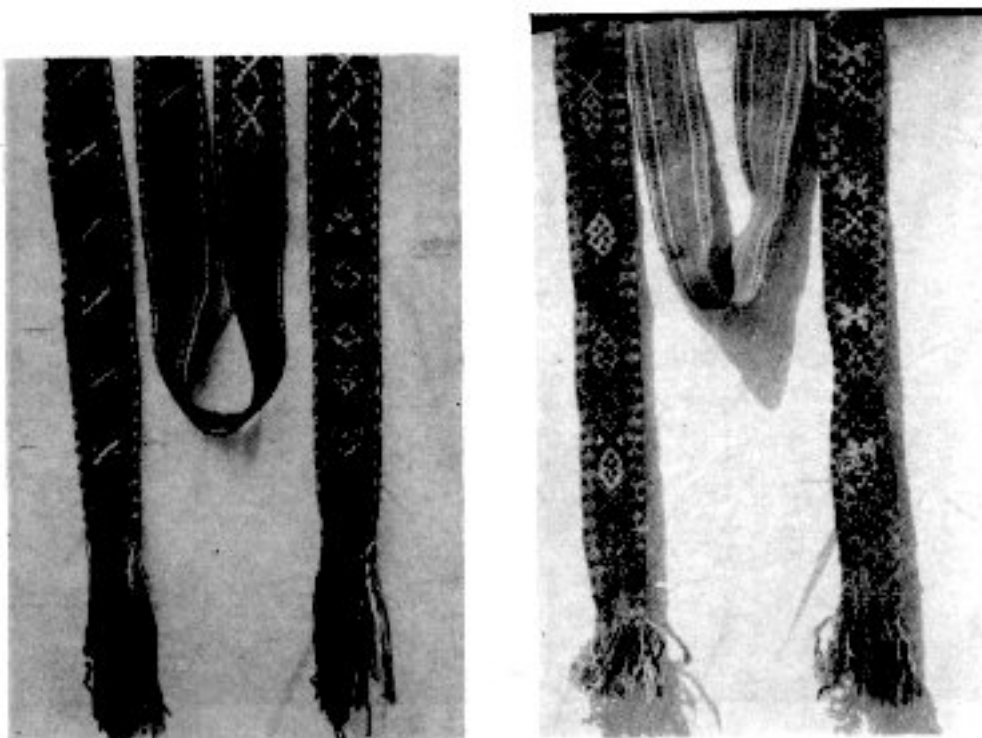

153. Gyimesi asszonyok *pántikaközepű* és *eperlapis bernyócban*. Gyimesközéplok, 1973.

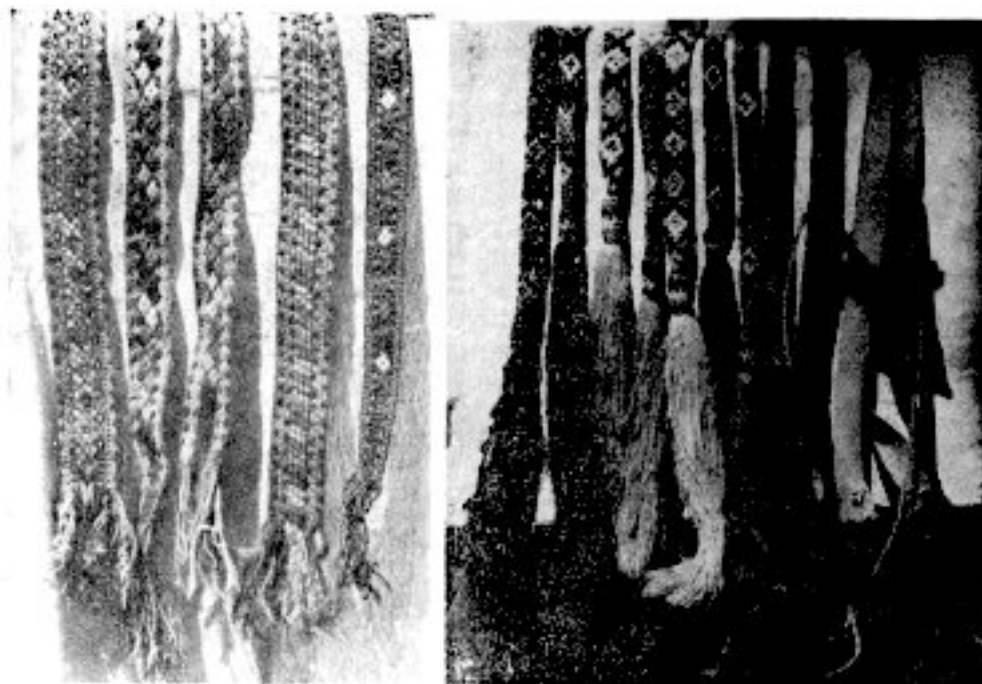

154. Lészpedi asszonyok és leányok aljú ingben és hímes bernyécben 1971-ben.

155. Lészpedi *hímes bernyécek* és szerepük: a, b. Két oldalán különböző hímmel díszített *síkközepű* bernyécek. c. A díszes bernyéc mintegy aláhúzza, kiemeli a váll- és könyökhímeket.

156. a. Lészpedi *bernyéc* és *bubatekerő* végek b. és közeli rokonai, kalotaszegi vistai és bogárteelki *sallang* vagy *kantárvégek* (Kallós gyűjt.)

157. Duma Péterné „varrja vala ingét”. Bf, 1953 (Nagy J. felv.)

185. Farcádi I. Anti és a család apraja-nagyja ragyogó fehér *inneplő*ingekben. Ka, 1960
(Gazda felv.)

159. Farcádi Péter asszonya, Bori a Szeret partján *üselő-fejéring*. Np, 1960 (Gazda felv.)

160. Külsőrekecsényi *bába* vállfoltos *fejéring*ben. (Gazda felv.)

161. Idős asszony hétköznapi még elviseli
fiatalkori *vereses alárendű csángós-ingét*.
L, 1971.

162. Vasárnap már az öregek is *könyökbe*
varrott magyarosinget vesznek. L, 1971.

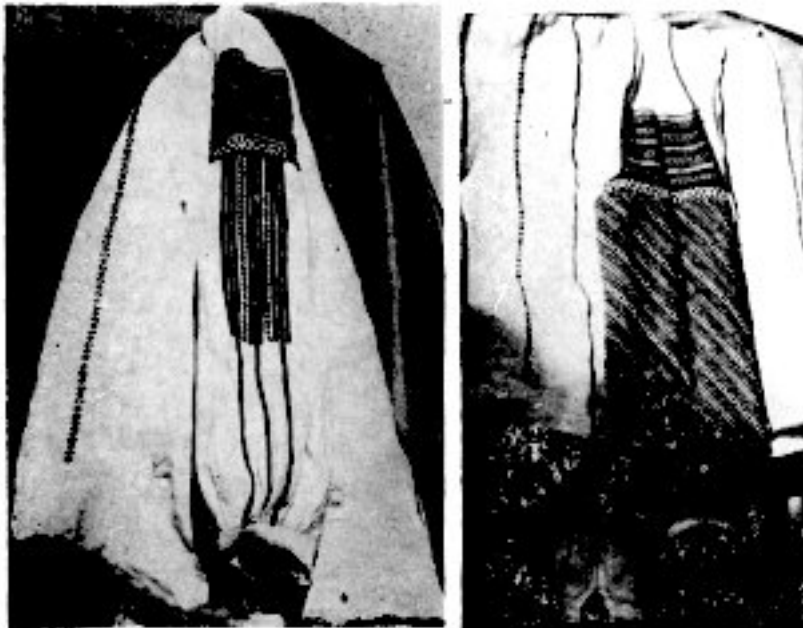
163. Az 56 éves kákovai Benke Róza még 1960 nyarán is régi típusú *rendes-csángós-ingben* ünnepelt. (Gazda felv.)

164. a. A gyoszényi 68 éves Pál Péterné *plátkás-inget*, az újfalusi 71 éves Zitár Gergelyné *rendes-szöttesinget* vett János napjára. Gy, 1978. b. A szöttesing háta, *hátrendjei*.

165. Kozsokár Mihályné és leányai mind ünnepi *tekerményes csángós-ingben*. Ka, 1960
(Gazda felv.)

166. kalagori *vereses-ingek*. (Kallós gyűjt.) a. *Kisike-rendes-ing* b. *Tekerményes kisike-ing*.

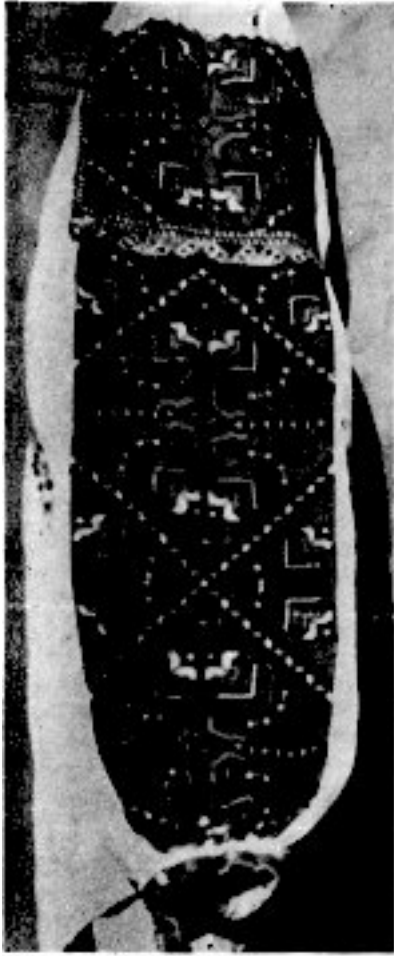

167. Nagyíngék és viselőik: a. Biró Györgyné és Esztegár Pista Ilona alárendű magyaros- és tekerményes csángós-nagyíngben. L, 1960 (Gazda felv.) b. Forrófalvi kakastarés vállú töltelékes, tarkarendű csángós-nagyíng kandargós szedéssel. (Kallós gyűjt.)

168. Burgya Mihály és családja csángósan. Asszonya, Anna szekercés-nagyíngben. Kl, 1978 (Szabó Tamás felv.)

169. Az András Anika *veres nacionálos-inge* és az ehhez hasonlók Gyoszényban, készítőik számára már értéküket veszítették.

170. A trunki asszonyok még 1978-ban is abban ünnepeltek.

171. Az Istókék leánya már 1960-ban *buzsoros-nagyínget* varrt magának Klézsén. (Gazda felv.)

172. Bezsán I. József asszonya, Kriszti és Bezsán I. Mihályné rikító *nagybuzsoros-ingben*.
Gy, 1978.

173. Lészpeden a félszél összevarrásán a *csicshímek*nek mágikus erőt is tulajdonítottak még
1971-ben is.

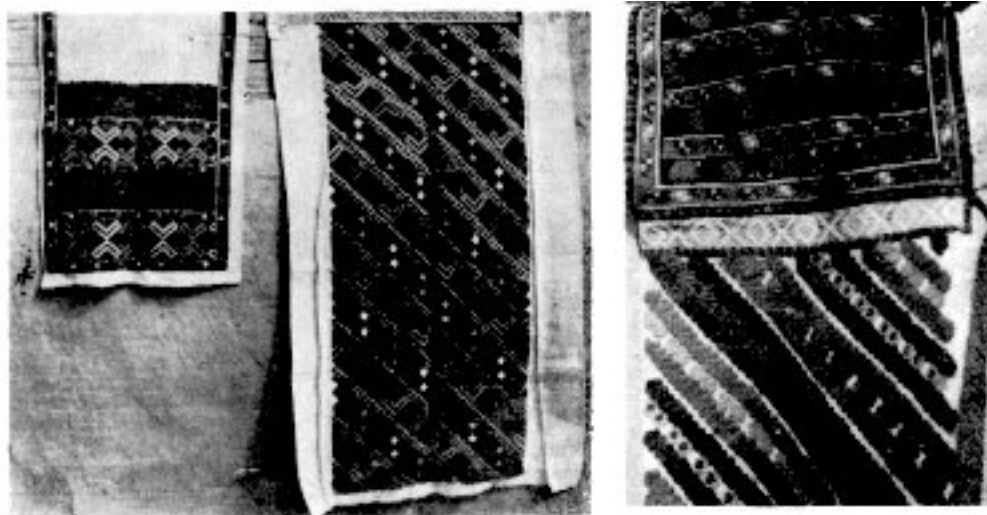
174. A *szél-* és *esztánhímek* a csángós-ing hátát is díszítették. L, 1971.

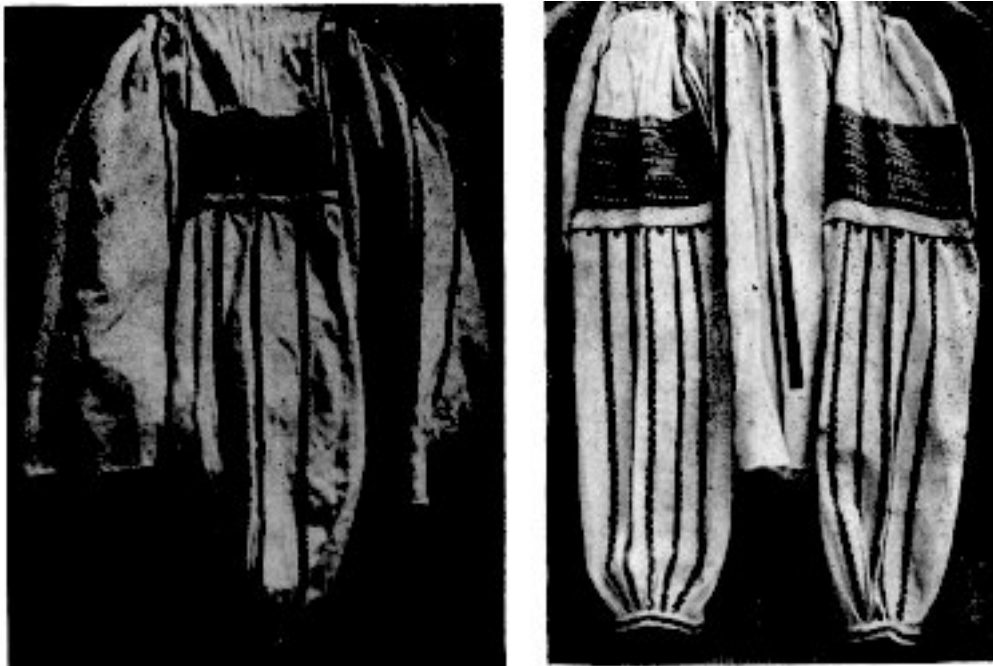
175. Horváth Jánosné és Petrás Jánosné Kozák Róza hét keskenyszéj- és *mejjrendes* tekerményes és alárendű ingben. Ka, 1979.

176. Széles *széj-* és *csupágrendek* a tekerményes ingujj két oldalán, a mellen és a háton. a. András Anika *veresszeg* szöttes vállú körmösinge kígyóbőrös szedéssel. Gy, 1978. b. Burgya Mihályné hímzett vállú feketés kandargós-inge. Kl, 1978.

177. Hármastagolású hímes-ing összeállítás előtt és után. a. *Szekercés* ingváll és ujjhímzése (szedés az ujj felső végében). Pp, 1953. b. Forrófalvi *tarkarendű tekerményes-ing* ujját keresztkupás vállazó szedés kapcsolja a pitánkás-vállhoz. 1953.

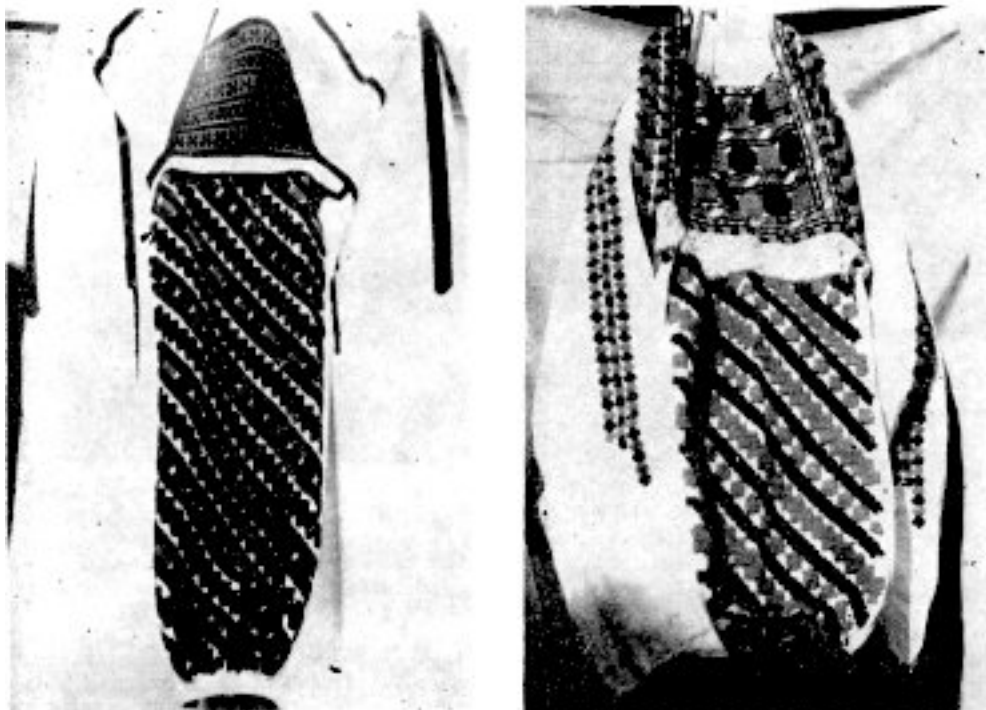
178. Az alárendű ingek alakulása Román és Bákó vidékén: a, b. Régi típusú, háromrendű elvegyes és ötrendű vereses-ing Szabófalváról. A fehér szedés alatt fogak és szemek.

178. c. Szabófalvi *plátkás-ing*, azonos váll- és ujjrendekkel (Kallós gyűjt.) d. Határozott tagolású *alárendű ing*. Kl, 1978.

179. Klézsei *alárendű ingek* egykor és most: a. 1960-ban a fehér *szőttesruhához* még hordták az „első verekedés” alatt készült kicsihímű *vereses alárendű ingeket*. Kl. 1960 (Gazda felv.)
 b. 1978-ban a bolti színes tulpánokhoz már sokszínű, egyre tömöttődő *rudas-inget* vettek ünnepnapon az idősebbek Klézsén.

180. Lőrincz Györgyné *tekerményes-fetekés-inge*. „Pusztájában három kandargó összeverve, kétféle köröm megkötve cseresnyével, cigálva”. KI, 1978.

181. Pál Péterné *pitános vállú szemes síró-inge, elvegyes*, az 1930-as évek elejéről. Gy, 1978.

182. Duma Anna, Pál Lucika és Duma Rózsika a régi *tekerményes- és rendes-nagyingeket* 1978-ban csak a csíkszeredai Csángó Kaláka tiszteletére vették magukra.

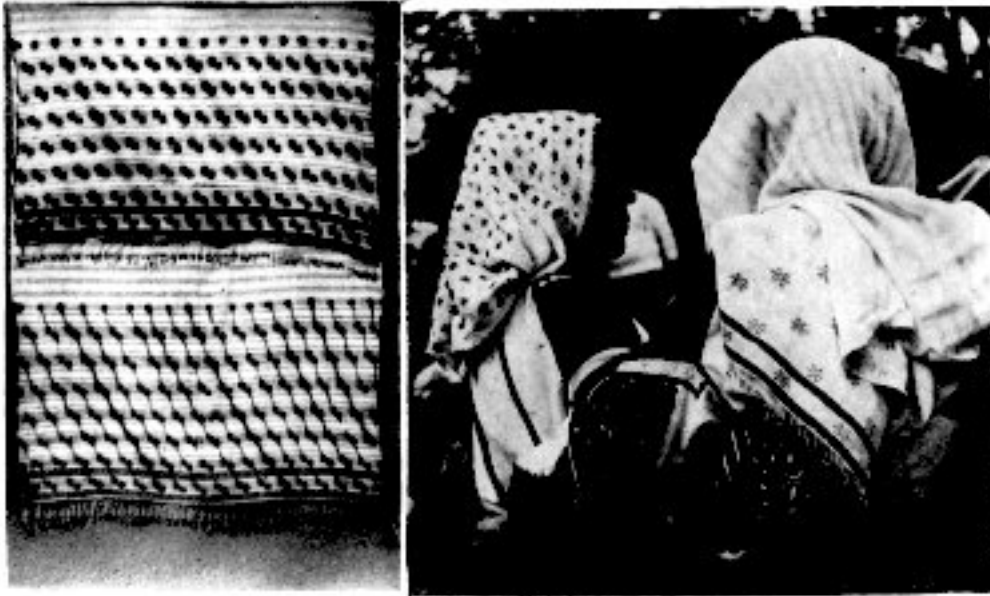

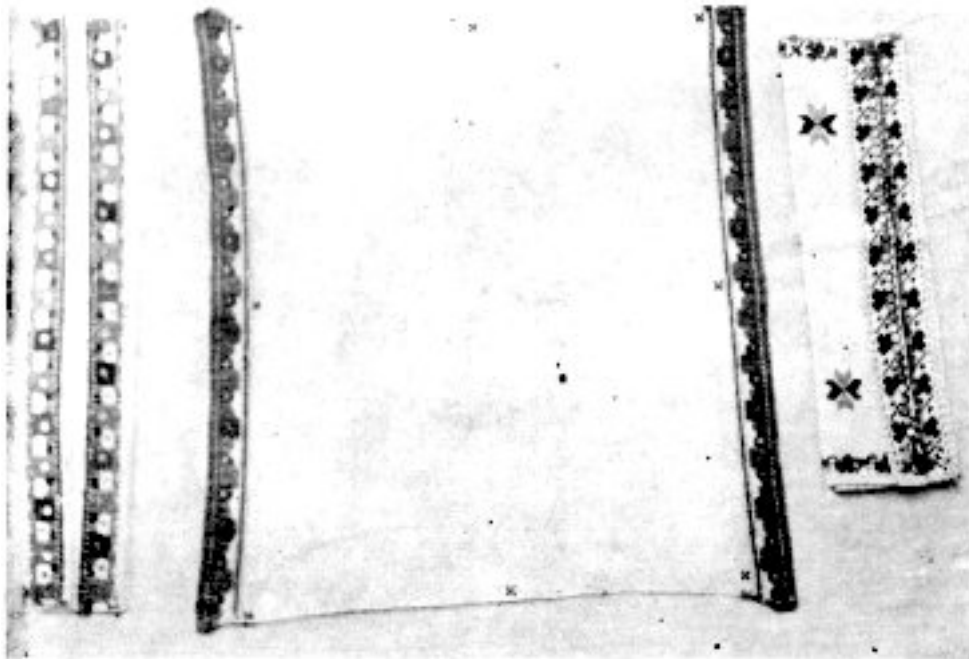
183. Naturális virágdíszű ingek a Szeret-
téren és Gyimesen. a. Otthon Gyoszányben
Pál Lucika 1978-ban csak *buzsoros-ingben*
hujogtathatott. B. A gyimesi rikító
virágdíszes női ingeken is az elrendezés
őrzi a sajátos jelleget. Gyimesközéplak,
1971.

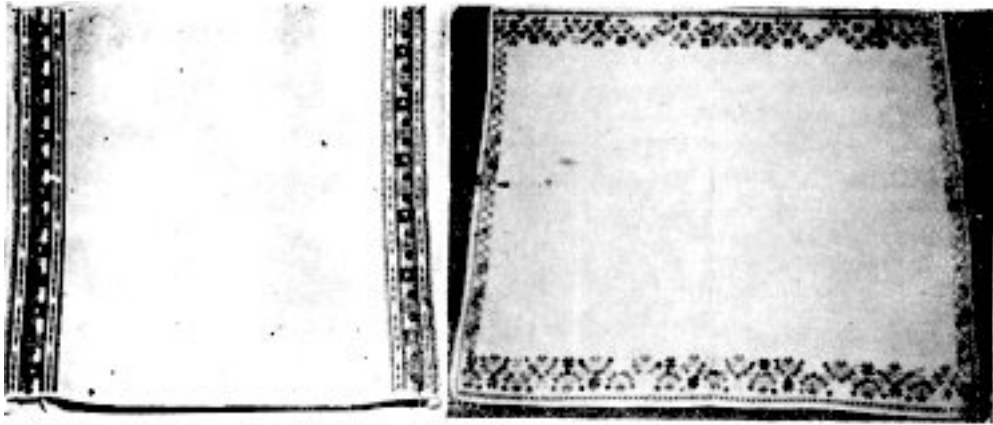
184. A ládafiából előkerült férfiingek mind geometrikus díszítésűek. a. A pusztinai *fusztás-
ingek* állógallérját és mellét, valamint ingalját mind geometrikus motívumok díszítették. b.
Kalagoron a kihajtott gallérú *vereses-csángó-ing* sarkán a kereszttel mutatta viselője
hovatartozását. Székelyudvarhely, 1979.

185. Babos kendő éd viselője: a. „*Baboskendő, rostosvég*”. Klézsei hímzett kendővég (színe-visszája) (Gazdáné Olosz Ella tulajdona). b. Klézsei asszonyok mindkét végét felvetett *baboskendő*ben és választott *boráncsikos-csillagos kendő*ben a II. Székelyudvarhelyi Táncház-találkozón 1979-ben.

186. Bogdánfalvi *servetek*. a, b. *Szikrahímű servet* használatra összefogva és kiterítve. c. *Csillagos sarkú* román *servet*. 1953.

187. Klézsei szikrahímű (Kallós gyűjt.)

188. Gyoszényi kandargós-öltögetett hímű servet 1978-ból.

189. A bőr fehérítése fehér kövel. Bf, 1953.

190. Miklós Ferenc Péter kandargós-keptárt hímez. Bf, 1953.

191. Útra a zámccal díszített viselő bőrmelles is megteszi. Ka, 1953.

192. Patkós-, csillagos-újkeptárban 1971-ben a lézpedi búcsún.

193. Duma György 1960-ban még *fejér mejjeskeptárt* viselt. Asszonya, Bori *klinyes-keptárjára* már egy rend *cseresnye* is került. (Gazda felv.)

194. A férfi *mellesbunda* fő díszítőelemei a *magyar-* vagy *berszán-zsinór*, a *sulyokvirág* és a *tyúkláb*. Gyimesközéplok, 1971.

195. Szurduk Kati *hosszúkozsókjának* előhímei. Ka, 1960 (Gazda felv.)

196. Kalagoron 1933-ban még a régi típusú bőrmelles járta. (repr.)

197. 1960-ban már ott is *kandargós-kliny-es-keptárban* és *mejjes-keptárban* esküdtek a fiatalok. Ka, 1960 (Gazda felv.)

198. Demse Ádám *kozsockár* asszonya, Kornélia el akarja végezni a *patkós-keptárt*. Már csak a *legyeket* ölti. K1, 1978 (Szabó Tamás felv.)

199. A fehér irhás hátközép emberek (a) és asszonyok (b) mellrevalóin egyaránt a Szeret-téri csángóság megkülönböztető jele. Csíkszereda, 1978.